

Iskra

Prihodnji petek, 15. februarja bo v Komnu na Krasu slavnostno, kot že dolgo ne. Trdega dela vajeni Kraševci bodo praznovali tri pomembne mejnike. V TOZD Tovarni odlitkov Komen v DO Avtoelektrika bodo odprli nove delovne prostore (na sliki), otvoritev sovпада tudi s 25-letnico obstoja in delovanja te TOZD. Isti dan pa slavijo tudi prebivalci krajevne skupnosti Komen svoj praznik

Komen

Bilo je v začetku leta 1978, ko se je kolektiv livarne komenskega Aluminija odločil, da se priključi k naši veliki SOZD, v novogoriško Iskro Avtoelektriko. Danes so veliki in močni. Bilo je sredi leta 1983, ko so pričeli z izgradnjo prepotrebnih novih prostorov, danes jih imajo. Otvoritev bo 15. februarja. Bilo je pred 25. leti, ko je zagledal luč sveta prvi odlitek. Lani so jih naredili za 640 ton. Bilo je 15. februarja 1944, ko so Nemci požgali Komen, ker so partizani Južnoprimorskega odreda napadli in uničili nemško kolono. Mestice so obnovili, v spomin na ta strahotni dan imajo praznik KS, ki obsega 14 vasi s približno 2000 prebivalci, v Iskri, Aluminiju, Konfekciji, trgovinah in šolah pa je približno 500 zaposlenih.

Kleni Kraševci so zagnani in močni. Vsem skupaj in vsakomur je poznan pregovor, da je človek sam svoje sreče kovač, vedo pa tudi, da imenujemo s srečo tudi tiste svetle trenutke, ki niso odvisni le od posameznikov, temveč od nas vseh, od našega dela, od medsebojnih odnosov, od naših pravih hotenj. In vse to v kraškem človeku je, zato tudi taki uspehi.

Ljudem v srcu Krasa, kot nekateri pravijo Komnu, so tovarne z Iskro na čelu prinesle novo življenje. Kraševcem se ni več bati za njihov obstoj kot nekoč, ko je težka kamnita kraška zemlja dajala le skorjico kruha.

Marko Rakušček

Razgovor z dipl. ing. Vero Levovnik, IPO TOZD INDOK

Iskra priključena ON-LINE na svetovne baze podatkov

Kolikor dražja je oprema, kolikor dražja raziskovalna ura, toliko dragocenejšje postajajo informacije in v zvezi z njimi dostop do informacijskih baz podatkov.

Iskra INDOK center sicer že ima razvito lastno bazo podatkov, prav sedaj pa smo izvedeli o novem, velikem uspehu te vrste v Iskrinem Indok centru, zato smo se napotili k dipl. ing. Veri Levovnik, IPO TOZD INDOK, da bi o novicah povedala izčrpnije. Povedala nam je

»Res se lahko pohvalimo, da smo dosegli velik uspeh. Brez tečajev, ki so običajni za to vrsto priključitev, smo se uspeli priključiti na ameriško-evropske baze podatkov, ki so dosegljive prek »one line« priključkov na Evronetovo verigo bank podatkov.

V Iskri sicer že imamo določene baze podatkov, ki jih stalno kupujemo — npr. INSPEC in ISMEC, iz katerih črpamo podatke za takoimenovane SDI informacije in tudi za retrospektivne proizvodbe. Poleg tega pa ima Iskra, kot ste že omenili v vprašanju, tudi lastno bazo podatkov iz AIDC-el, ki vsebuje članke iz 300 najpomembnejših revij, za Iskro vse nabavljene knjige v Iskri pa tudi v sorodnih knjižnicah — na primer iz fakultete za elektroniko, Instituta Milan Vidmar, CTK in iz knjižnice PTT.

Da bi dopolnili te osnovne izvore informacij v Iskri, smo se z »One line« terminalom priključili na INKA—Karlsruhe, to je na center, ki vsebuje 58 različnih baz podatkov, od katerih je izredno zanimivih za nas najmanj 19 baz. Mednje sodijo na primer:

— NTIS — baza, ki vsebuje podatke o vseh ameriških raziskavah, ki jih je financirala ameriška vlada pa

— COMPENDEX — za področje celotne tehnologije, hkrati pa je to izredno zanimiva baza za področje elektrotehnike,

— DOMA — strojniška baza, ki je tudi zanimiva pa

EK-MRA za področje merilne tehnike in avtomatizacije in komplet

— INSPEC do leta 1971, ki vsebuje 2 milijardi podatkov in še vrsto drugih.

Indok center bo koristil »one line« INKA sistem v primeru, ko v naših bazah ne bo dovolj literature in seveda, za področje, za katerega nimamo sami dovolj baz podatkov.

Retrospektivne proizvodbe so namreč nujne ob začetku vsake raziskovalne naloge, ali ob reševanju drugih konkretnih problemov, da bi razvijalec

Dokumentalista dipl. ing. Janez Bonča in dipl. ing. Olga Skubic sta že večja on-line iskanja informacij v iskalnem jeziku EURONET, ki ga uporablja INKA sistem — CCL (Common command language)

lahko pričel s svojim raziskovalnim delom tam, kjer so drugi pri raziskavah zaključevali. To pomeni, da ne bi ponovno odkrival že odkritega. Na ta način pa bi seveda bili rezultati raziskovalnega dela kvalitetni, izdelki novi, sodobni, konkurenčni.

In kako hitra je informacija na ta način?

Informacije je možno dobiti že v enem tednu po one line iskanju, nato pa knjižnica preskrbi ustrezne članke, referate s konferenc, knjige, patentne spise, itd....

S tem one line priključkom na INKA — s tem pa tudi na vse najpomembnejše vire informacij v svetu je Iskra po informacijskem nivoju že na ravni zahodnih firm.

Kako pa uporabniki podatke iz take baze lahko dobe?

Uporabniki — tu gre predvsem za Iskrine strokovnjake, se bodo na nas obračali tudi za

tovrstne informacije tako, kot sedaj, prek obstoječih formularjev, kjer opišejo problem, ki ga imajo in za katerega želijo proizvodbo literature, lahko pa to sporočijo po telefonu. Dokumentalisti jim nato, pač glede na to, iz katerega področja je vprašanje izdano, poiščejo ustrezne informacije, ali iz naših, ali pa tudi iz INKA baz podatkov.

Moram pa poudariti, da so stroški za one line iskanje informacij sorazmerno visoki,

Dipl. ing. Vera Levovnik

ker je potrebno plačati klicno linijo do Karlsruhe, ali do Frankfurta in seveda tudi prispevke za koriščenje določenih baz za katere veljajo standardne tarife (na uro) ter pristojbine za izpis podatkov, ki so bili ob iskanju najdeni, kot ustrezni.

Na primer: za priključitev na terminal je za pokritje stroškov baze potrebno plačati 255 DM.

Stroški za bazo podatkov bodo plačljivi v deviznih dinarjih in zato moram ob tej priložnosti izreči še upanje, da bo Iskra našla ta devizna sredstva tako, da bomo lahko pravčasno poravnali račune.

V načrtu za leto 1985 smo predvideli sredstva za izvajanje tovrstnih informacij, zato bomo izdelali te informacije selektivno takrat, ko v domačih bazah ne bo dovolj ustrezne literature.

mak

INKA — online sistem ima v svoji banki podatkov vse pomembne baze podatkov, ki jih imajo tudi drugi podobni online sistemi v svetu in, ki so zanimive za Iskro, to je s področja elektrotehnike, računalništva, strojništva, fizike in matematike, umetnih mas do patentov:

INSPEC (elektrotehnika, fizika, avtomatizacija) od leta 1971, skupaj 2.000.000 informacij

ZDE (elektrotehnika, računalništvo) od leta 1968, skupaj 600.000 informacij

EK—MRA (elektrotehnika, merilna in regulacijska tehnika, avtomatika) od leta 1983 vsebuje podatke o proizvodih in naslove proizvajalcev za Z. Nemčijo, Švico in Italijo.

COMPENDEX (tehnika) od leta 1973, skupaj cca 1.200.000 informacij

DOMA (strojništvo) od leta 1970, skupaj cca 310.000 informacij

DKF (avtomobilska industrija) od leta 1974, skupaj 46.000 informacij

NTIS (raziskovalne naloge, ki jih financira ameriška vlada) od leta 1974, skupaj 662.000 informacij.

PATENTE (INPADOC) od leta 1978 skupaj cca 730.000 informacij — koriščenje možno po posebnem dovoljenju.

METADÉX (metalurgija, zlitine) od leta 1968, skupaj cca 38.000 informacij.

SDIM 1,2 (metalurgija) od leta 1979 skupaj 250.000 informacij.

DKI (umetne mase, fiber) od leta 1973, skupaj 120.000 informacij.

BLISS (ekonomija) od leta 1975, skupaj 61.000 informacij.

MATH (matematika), od leta 1972, skupaj 470.000 informacij.

PHYS (fizika), od leta 1979, skupaj 630.000 informacij.

Širše možnosti sodelovanja Iskre z ITT

ITT in Iskra sta pred dnevi podpisala dve pomembni pogodbi — o dolgoročnem poslovnotehničnem sodelovanju ter kooperacijski menjavi modemov.

Predsednika korporacije ITT in SOZD Iskra Daniel P. Weadock in Boris Lasič sta pred dnevi podpisala pogodbo o dolgoročnem poslovnotehničnem sodelovanju med obema firmama. S tem sta odprla pot še tesnejšemu sodelovanju po poldrugem desetletju že tako uspešnih odnosov.

V minulih 15. letih je bila Iskra predvsem kupec izdelkov te znane svetovne družbe, zlasti na področju telefonije in železniške avtomatizacije, omenjena pogodba pa predvideva razširitev tega sodelovanja tudi na skupno razvojno-raziskovalno delo, izpopolnjevanje proizvodnih procesov in dvigovanje produktivnosti dela, nadalje se pogodba zavzema za izboljšanje preskrbljenosti jugoslovskega tržišča s sodobnimi izdelki ter hkraten večji Iskrin izvoz enotam ITT kot tudi skupni nastop Iskre in ITT na treh trgih.

Možnosti za tesnejše sodelovanje so predvsem na področju digitalne telefonije, inženiringov, železniške avtomatizacije,

digitalne televizije, fiber-optične opreme, podsoplov in terminalov, digitalnega PABX, mikroelektronike, digitalnega

prenosa itd.

Lahko bi rekli, da gre torej za splošno pogodbo o poslovnotehničnem sodelovanju, ki pa sta jo ITT in Iskra te dni tudi že konkretizirala s prvo kooperacijsko pogodbo o menjavi modemov. Pogodbo sta podpisala generalni direktor enote ITT Standard Radio Telefon AB iz Stockholma P.O. Lindholm in glavni direktor Industrije sistemov elektronike in zvez Franc Štancar. Pogodba predvideva v prihodnjih petih letih obseg menjave v vrednosti 15 milijonov švedskih kron v eno smer, obstajajo pa vse možnosti za nadaljnjo razširitev menjave.

Temeljna organizacija Zastopstva tujih firm v Iskri Commerce predvideva v letošnjem letu v sodelovanju z Iskrinimi proizvodnimi organizacijami sklenitev podobnih aranžmajev tudi z drugimi enotami ITT.

Lado Drobež

S podpisa kooperacijske pogodbe o menjavi modemov med enoto ITT iz Stockholma in Iskrinimi Elektrovezami

Kondenzatorji

Elektronski kondenzatorji:

Lanske naloge v glavnem izpeljali v celoti

Iz pogovora s Slavkom Malešičem, direktorjem TOZD Elektronski kondenzatorji naše DO v Semiču o uresničitvi lanskega gospodarskega načrta njihove TOZD, povzemamo najprej ugotovitev, da so nekatere zastavljene naloge uspeli izpeljati v celoti, žal pa tudi nekaterih zastavljenih ciljev niso uresničili v zadovoljivi meri.

Lani so se, po njegovih besedah, srečevali s približno podobnimi problemi, kot naše celotno gospodarstvo, vendar s to razliko, da so se pri njih nekatere težave še bolj izpostavile zaradi specifičnosti njihove proizvodnje. Predvsem velika je odvisnost njihove proizvodnje od uvoza surovin s konvertibilnega območja. Kljub težavam zaradi pomanjkanja določenih materialov se jim je vendar posrečilo »krpati«
proizvodnjo vsaj s strateškimi materiali tako, da lani niso imeli večjih zastojev v proizvodnji. V drugi polovici leta so bili bolje založeni s surovinami, v pretežni meri na račun tujih blagovnih kreditov.

Po planu za leto 1984 bi morali lani izdelati 70.085.000 kosov kondenzatorjev različnih tipov in izvedb, izdelali pa so jih dejansko 68.920.000 kosov, ali 1,7% manj. V primerjavi z letom prej pa je lanski količinski porast znašal 16,6%, ali 9.825.000 kondenzatorjev več. Sama porazdelitev teh količin pa je bila lani po posameznih tržiščih

naslednja: za domači trg so izdelali 25.717.000 kosov, za konvertibilno tržišče 35.555.000, za klirinški trg pa 7.650.000 kondenzatorjev. V odstotkih to pomeni 37% celotne proizvodnje za domači trg, 52% za kupce z zahodnega in 11% za kupce z vzhodnega trga. Tako so za domače kupce izdelali lani več kot so načrtovali, za zahodni trg manj, za vzhodne kupce pa so se skoraj približali planskim številkam. Vendar pa so morali domače kupce to pod upoštevati skoraj tako, kot zahodne kupce, saj so jim določeni domači kupci zagotavljali materiale, drugi pa so prispevali devize za nakup surovin. Razen tega so morali dobavljati domačim kupcem kondenzatorje tudi iz drugih vzrokov, kot so dolgoletno sodelovanje z njimi, vgrajevanje njihovih kondenzatorjev v izdelke za izvoz, pripadnost SOZD Iskra in podobno.

Tako je TOZD Elektronski kondenzatorji lani dosegla izvoz v višini 4.873.275 dolarjev, kar je 1% več od načrtovanega izvoza. Pri

teh številkah pa je pomanjkljivost v tem, da so na konvertibilno tržišče izvozili za 2.617.726 dolarjev, kar predstavlja le 91% planiranega za to območje, na klirinški trg pa za 2.255.550 dolarjev kondenzatorjev, kar je za 15% več od planiranega za to območje. Vendar pa ti rezultati glede na leto 1983 niso zanemarljivi, saj so lani tako skupni izvoz povečali za 15,5%, izvoz na klirinško območje za 5% in izvoz na konvertibilni trg kar za 26%.

Kljub vsemu povedanemu pa lani niso imeli dovolj proizvodnih zmogljivosti in so zato kupci večkrat urgirali. To pa je povzročalo večkratno prekinjanje proizvodnje in zato delovni proces ni potekal enakomerno. Ozko grlo v proizvodnji so imeli predvsem v navijalnici, ker njihova TOZD Mehanski deli in naprave ni dobavila navijalnih strojev. Stanje se je res sicer ob koncu leta popravilo, dobili so nekaj več strojev, vendar pa investicije potekajo še vedno prepočasi. Dodatne težave so jim povzročali še nekvalitetni polizdelki, pred-

Slavko Malešič: Lani smo povečali izvoz za 15,5%, na konvertibilno območje pa kar za 26%, glede na leto 1983.

vsem metalizirane folije, kjer so upadanje kvalitete najbolj občutili.

Skratka, vsega lani tudi v sami TOZD niso storili, da bi jim proizvodnja dala še boljše rezultate. Mimo ostalega je ostalo odprto za letos še nekaj nalog z razvojnega, tehnološkega in komercialnega področja pa tudi proizvodnjo bo še potreba bolje organizirati tako, da bodo tudi letos in v prihodnje še bolje pokrivali potrebe kupcev in ostali konkurenčni na tujih tržiščih, zlasti konvertibilnih. D. Ž.

Uspešno v realizaciji plana proizvodnje

V skladu s proizvodno in tehnološko zaokrožitvijo lokacije na Savski c. 3, je bil lani izveden prenos dejavnosti, s hkratnim prehodom delavcev montaže elementov v TOZD Elementi za avtomatizacijo.

Da bi delo čimprej in nemoteno steklo, smo po predhodnem preurejanju in odpravi osebnih pomanjkljivosti pristopili k uvajanju WF časovnih normativov, s predhodno obdelavo posameznih izdelkov po tehničnih normah in izdelavi tehničnih pripomočkov. Pri tem so se pojavile tudi določene težave z dodatnimi operacijami, ki jih moramo v sodelovanju s tehnologi, analitiki in skupinovodji čimprej rešiti in z izdelavo delovnih pripomočkov. Potrebe po delovnih pripomočkih so namreč tako velike, da jih skupina, ki jo vodi Ivan Penko, komaj vendar uspešno rešuje.

Da bi dosegli čimboljše proizvodno realizacijo in hkrati stimulirali delavce, smo vpeljali tudi dnevno kontrolo realizacije mesečnega načrta. Ob vsaki montažni skupini smo namestili tablo, na katero skupina, oz. njen vodja vpiše število izdelanih kosov (doseganje, oz. nedoseganje dnevne načrtovane količine izdelkov.)

Že pred leti smo na Savski v proizvodnjo sestavnih delov uvedli krmiljenje proizvodnje s pomočjo sistemov »Georga«. Omenjeni način, ki smo ga uspešno uvedli v sodelovanju s SMELT in Antonom Stanovnikom, smo ponovili v montaži. Letos ga nameravamo uporabiti tudi pri izdelavi in vzdrževanju orodij. Pri tem nam bo v veliko pomoč tudi uporaba našega terminala, prek katerega trenutno vnašamo v računalnik kosovnice. Želimo pa si, da bi z dodatno opremo in ob pomoči strokovnega kadra, avtomatsko obdelavo podatkov čim prej uvedli tudi za vodenje zalog in nato s pomočjo računalnika tudi vodili proizvodnjo.

Proizvodni program naše temeljne organizacije, ki vključuje montažo obsega: familijo elektročasovnih relejev, elektromehanske releje TR in 25—28 in TRV 1, bimetalne releje TRB 31, signalne releje SR ter novejša programe merilnih letev z drsniki, induktivna tipala in rotacijske dajalnice. Tik pred vpeljavo v proizvodnjo pa je tudi nekaj novih izdelkov — elektronsko kljunasto merilo, višinsko merilo itd.

Če se povrnemo k uvodu članka, naj povem, da smo lani za posamezne izdelke, predvsem na področju izdelave elektronskih in digitalnih časovnih relejev dosegli posebno dobre rezultate. Pri tem mo-

ramo pohvaliti pripraviljalce proizvodnje in nabavno službo, ki nas je kljub težkim razmeram dobro zalagala z elementi.

S programom stikalnih relejev smo imeli nekaj težav, ki pa smo jih z izboljšanjem izhodne kakovosti odpravili. Zahteve kupcev po kakovosti tovrstnih elementov so se zaradi uporabe — izhodne enote pri tiskanih in elektronskih vezjih, namreč močno povečale. Nekaj dala nas čaka še pri izdelavi kakovostnih sestavnih delov idr. Določene posege v konstrukciji izdelka in izdelavi novih orodij, kljub doseženi kvaliteti izdelka pričakujemo tudi pri bimetalnih relejih TRB 31, pri

proizvodnji relejev TRV 1 pa bo potrebno paziti na kakovost vhodnih materialov.

Omenim naj še super kontrolo, ki je organizirana v okviru delovne skupnosti, oz. na ravni delovne organizacije. Njeno dosledno delo in vztrajanje na izhodu kakovosti izdelkov je izredno pomembno, da naše izdelke plasiramo na domačem, zlasti pa na tujih trgih, hkrati pa s tem osveščamo tudi delavce v proizvodnji.

Tretje zaokroženo področje montaže predstavljajo elektronski elementi avtomatizacije. Že v 1983. letu smo pričeli z aktivnostmi za izdelavo merilnih letev. Čeprav smo imeli lani

določene težave z uvoženim materialom in pomanjkljivo opremo za proizvodnjo in kontrolo, smo izdelali večjo količino za izvoz v Sovjetsko zvezo, medtem, ko je za letos že precej naročil za izvoz in potreb za domači trg. Z induktivnimi tipali sicer nekoliko kasnimo, vendar pa jih prav njihova zanesljivost uvršča še med tržno zanimiv proizvod.

Za zaključek naj povem, da smo proizvodni načrt za 1984. leto v glavnem realizirali in da bomo z rezultati lahko zadovoljni. V letošnjem letu nam ostajajo ključne naloge realizacije plana, boljše gospodarjenje in usmeritev v izvoz. Pri tem je spodbudno dejstvo, da imamo, tako v proizvodnji, kot tudi v strokovnih službah dober kader.

Venčeslav KITAK

Za naše delavce v 1984. letu

Služba za družbeni standard, ki deluje v okviru področja za kadrovske zadeve delovne skupnosti Avtomatika že štiri leta uspešno organizira in vodi dejavnost na področju reševanja stanovanjske problematike, športa in rekreacije, počitniške dejavnosti, prehrane na delu, izletov, proslav in prireditev.

Stanovanjska problemematika

Tako sta bili lani dodeljeni dve stanovanji, za stanovanjska posojila pa je bilo razdeljenih nekaj manj kot 100 mio din kar 415 delavcem po posameznih temeljnih organizacijah: Naprave za energetiko 29, Releji 72, Stikalni elementi 38, Trženje 19, Sistemi 50, Razvojni inštitut 37, DSSZ 15, Orodja 20, AVN 33, Napajanja 63, ELA 9, TELA 30, preostalih 16 delavcev pa je prejelo denarno pomoč v višini 5 mio 880.000,00 din za premostitvena stanovanjska posojila.

Šport in rekreacija

V tem obdobju so že vpljana rekreacijo delavcev iz prejšnjih let popestrili s tem, da so pridobili več dodatnih vadbinih prostorov ter organizirali različne tečaje. V počastitev 35-letnice delovne organizacije pa so organizirali kolesarsko transverzalo delavcev ter pohod delavcev Iskre Avtomatike v Dobropolje. Ekipno smo sodelovali tudi na več

športnih srečanjih in tekmovanjih (udeležba na letnih in zimskih športnih igrah SOZD Iskra, športno rekreativna tekmovanja po občinah, Bloudkova značka ter na različnih turnirjih). V okviru DO pa so kot vsako leto organizirali zimske športne igre DO Avtomatika v veleslalomu in tekah za 420 udeležencev v Podkorenu ter letne športne igre DO Avtomatika za 700 delavcev v Poreču. Ob novem letu so organizirali srečanje športnikov za 400 delavcev z igro presenečenja.

Počitniška dejavnost

V poletni sezoni je prek Službe za družbeni standard letovalo 535 delavcev, kar predstavlja prek 16.500 nočitev.

Večina delavcev je letovala v kamp prikolicah, ki so last temeljnih organizacij (prek 470), v hotelih pa je prek službe letovalo 65 naših delavcev. Organizirano zimsko letovanje v Kranjski gori pa je izkoristilo 60 delavcev, oz. je bilo 735 nočitev.

Prehrana, prevozi, zobozdravstvo, izleti, proslave, prireditve

Tekoče so bile opravljene vse naloge s področja prehrane, zobozdravstva ter prevozov delavcev. Za prehrano

opravljajo naloge na 17 lokacijah in sicer: organiziranje tople prehrane delavcem, zbiranje podatkov upravičencev za gotovinsko izplačilo in prehrane bene bone, nabava, razdeljevanje ter likvidacija prispelih faktur pri različnih dobaviteljih in lokacijah. Tudi v letošnjem letu je bil za delavce delovne organizacije organiziran izlet v CSSR, izlet upokojevcev v Dobropolje, obdaritev upokojevcev ob novem letu ter srečanje jubilarov 10, 20 in 30 letnega dela v Iskri. Ob zaključku leta pa so bile za otroke delavcev po temeljnih organizacijah organizirane tudi prireditve z Dedkom Mrazom ter obdaritvijo otrok. Sodelovali so tudi pri organiziranju proslave ob 35-letnici DO Iskra AVTOMATIKA, proslavi ob 10-letnici TOZD Releji, ob 20-letnici TOZD Sistemi ter na proslavi ob otvoritvi novih proizvodnih prostorov TOZD ELA.

Pri tem je zanimiv podatek, da je iz pregleda združevanja in porabe sredstev za skupne aktivnosti na področju družbenega standarda razvidno, da so delavci prispevali lastna sredstva v višini 66% od vseh porabljenih sredstev, kar z drugimi besedami pomeni, da se kljub podražitvam, oz. omejitvam, ob dobri organizaciji dela, ki jo vodi služba Antonu Kateluci in njegovim sodelavkam ne manjka, lahko ponudi delavcem dobro pripravljene prireditve in s tem poskrbi tudi za vedno bolj redke trenutke oddiha.

Š. D.

Usmeritve in cilji na področju kadrovske dejavnosti

(Nadaljevanje iz 4. številke)

Ustanovili bomo strokovni team in profesionalizirali delo na področju socialno zdravstvenega varstva s posebnim poudarkom na preventivnem delovanju, obravnavanju in razreševanju nastajajoče problematike.

Dejavnost preventivnega socialno zdravstvenega varstva bomo razširili tudi na področju kadrovanja, to je sprejemanja novih in z razporejanjem že sprejetih delavcev, zlasti pa obravnavanje in razporejanje delavcev z zoženo delovno sposobnostjo, primere invalidizacije II. in III. stopnje in predčasnih upokožitev.

S posebno pozornostjo bo potrebno spremljati in usposabljati različne oblike zdravstvene rekreacije in uvajanje t.i. delovne rekreacije (rekreacije v delovnem času), ki pomenijo uresničevanje pomembnega koncepta o t.i. zgodnji rehabilitaciji delavcev.

V naslednjem srednjeročnem obdobju bi morali pridobiti ustrezne prostore na lokaciji Stegne za potrebe obratne in zobne ambulante, zagotoviti pa tudi delovanje ginekoloških storitev. Na ostalih lokacijah pa v povezavi z zdravstvenimi domovi začeti z bolj organiziranim delovanjem obratnih ambulant in njihovih tesnejših povezav s TOZD.

Družbeni standard

Na področju stanovanjskega standarda bo potrebno aktivirati vse možne vire za reševanje stanovanjskih vprašanj, mlade in nove delavce pa vzpodbuditi oz. vključiti v stanovanjsko varčevanje.

Skrb za zdravo in organizirano prehrano ostaja še naprej stalna naloga.

Za letno in zimsko letovanje bo potrebna razširitev zmogljivosti, smiselno pa bi bilo pričeti z načrtovanjem enotnega letoviškega centra v okviru DO.

V naslednjem obdobju bo treba še nadalje uvajati in izpolnjevati vse štiri glavne oblike rekreacijskih dejavnosti in sicer:

- letno in zimsko rekreacijo (letno in zimsko letovanje)
- zdravstveno rekreacijo (kopalniško in klimatsko zdravljenje)
- športno rekreacijo
- delovno rekreacijo.

Za izvajanje rekreacijske dejavnosti bo umestno še nadaljnje združevanje sredstev na osnovi skupaj sprejetih programov.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in štipendiranje

V pogojih družbene in materialne razvitosti, s kakršno računamo v naslednjem obdobju in ob upoštevanju potreb po prestrukturiranju in izvajanju gospodarske stabilizacije, bo morala priti do izraza proizvodna usmeritev v skladu s potrebami intenzivnega tehnološkega razvoja, za katero je značilna visoka stopnja avtomatizacije proizvodnje elementov, naprav in sistemov ter velika udeležba visoko zahtevnega ustvarjalnega dela.

Ob tem je poudarjena vloga tehnološkega napredka in znanja kot edina resnična pot do povečane gospodarske rasti.

Uresničitev tako začrtanega razvoja pa terja določeno prestrukturiranje kadra na višjo strokovno raven.

Slednjega pa ne bomo dosegli le s štipendiranjem, študijem ob delu ter novim kadrovanjem, temveč tudi z najrazličnejšimi oblikami izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja doma in v tujini (specializacije) vseh struktur, zlasti pa ključnih, kjer nastajajo določene izobraževalne potrebe.

Da bomo lahko v celoti opredelili in celovito izvajali politiko izobraževanja v DO, bomo morali ugotoviti vse izobraževalne potrebe in potrebe po izpopolnjevanju znanj, ki izhajajo iz programskega razvoja in dela.

Izvajanje aktivne kadrovske politike se odraža tudi skozi celovitost izvajanja izobraževalne dejavnosti, oz. skozi aktivno strokovno delovanje na področjih kot so:

- ugotavljanje izobraževalnih potreb
- nenehno izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje na delu in ob delu ter uvajanje v delo
- specializacije doma in v tujini
- študij ob delu
- štipendiranje in delo s štipendisti
- pripravništvo
- proizvodno delo in počitniška praksa
- izobraževanje kupcev naših naprav in sistemov.

Izobraževanje, ki se pojavlja v obliki izpopolnjevanja strokovne izobrazbe, bomo v naslednjem obdobju razširili in poglobljali v taki obliki izob-

raževanja, ki bo omogočala izpopolnjevanje, razširjanje, poglobljanje, posodabljanje in dopolnjevanje znanja iz posameznih delov pridobljene izobrazbe in iz posameznih predmetov področij, ožjih specializacij in podobno.

Razvijali bomo tudi izobraževanje delavcev z lastnimi izobraževalnimi programi, ki bodo odraz potreb delovnega procesa. Vse bolj se moramo zavedati, da je najnuj potrebna medsebojna izmenjava izkušenj, znanj in spretnosti znotraj DO pa tudi v okviru SOZD Iskra in drugih OZD.

Nujno je treba nadaljevati in pospeševati proces prenosa znanja številnih naših strokovnjakov na delavce v različnih delovnih sredinah, v smislu večje storilnosti in boljše kakovosti naših izdelkov.

Tudi nalogam na področju štipendiranja, pripravništva in proizvodnega dela moramo posvetiti vso pozornost, saj je njihov cilj izbira in priprava čim bolj kvalitetnih bodočih sodelavcev (kadri v pripravo — notranji kadrovske vire).

Še nadalje moramo voditi ciljno usmerjeno štipendijsko politiko, to je politiko za zadovoljevanje kadrovskega potreb, ki bodo skladne programske usmeritvi in rasti zaposlovanja. Da si bomo zagotavljali ustrezne kadrovske vire, moramo letno podeliti okoli 90 štipendij, to je okoli 2,5% glede na število zaposlenih, oz. na predvideno rast zaposlovanja v naslednji strukturi po usmeritvah:

- 72 — 75% elektrotehniška in računalniška
- 16 — 18% (kovinarska)
- 5 — 8% komercialna
- 0,5 — 1% naravoslovno matematična
- 0,5 — 1% družboslovna.

Za načrtovanje potrebe po prestrukturiranju in osvajanju novih proizvodnih programov, to je načrtnega in programiranega strokovno-tehničnega usposabljanja in izpopolnjevanja in družbenopolitičnega izobraževanja (DPO, samoupravni organi) na ravni DO, bomo združevali posebna sredstva v skladu s pripravljenim programom.

Nadaljevali bomo z aktivnostmi s štipendisti, izvajanjem proizvodnega dela učencev usmerjenega izobraževanja in ob tem nosili, vodili animiranje in usmerjanje mladih v poklice, ki jih potrebujemo v DO.

Nadaljevali in razširili bomo izpopolnjevanje naših strokov-

no-tehničnih kadrov doma in v tujini, prek različnih specializacij in v te namene pripravili posebne programe in izbore.

Poleg usposabljanja in izpopolnjevanja tehničnega kadra na področju proizvodnje, tehnologije in razvoja mora biti sistematično dograjevanje kadrov in znanj osredotočeno na krepitev tržne in strateške usmeritve. To bi dosegli z načrtnim selektivnim dopolnilnim izobraževanjem, izpopolnjevanjem, načrtno rotacijo kadrov s programi za razvoj upravljanja, vodenja, trženja in študijskimi obiski pri tujih partnerjih. S tem bomo odpravljali slabosti v znanju na področju trženja in poznavanja trga.

Organizirano strokovno izobraževanje kupcev naših naprav in sistemov je naslednji pomemben kompleks naloga na področju izobraževanja, ki ga bomo izvajali v naslednjem obdobju.

Delitev in vrednotenje dela

Delitev dela in oblikovanje RDN je tesno povezano s samoupravnim organiziranjem, organizacijo delovnega procesa in dela, zato je nujno, da, preden pridemo do oblikovanja RDN, dobro proučimo in predvidimo optimalnost organizacije dela v kateremkoli delu delovnega procesa. V RDN naj bi le izjemno določali, kot alternativni pogoj, delovno zmogljivost.

Z dobrim delom, upravljanjem in gospodarjenjem moramo zaustaviti padanje realnih osebnih dohodkov, osebne dohodka pa še bolj vezati na rezultate dela in poslovanja in doseči, da stopnja povečanja osebnih dohodkov ne bi bila bistveno nižja od stopnje povečanja dohodka.

Še nadalje bomo razvijali in dograjevali sistem ustrezne motivacije, s posebnim poudarkom na oblikovanju konkretnih meril delovnega prispevka v temeljni organizaciji.

Nadaljevati bi morali tudi s postopki za usklajevanje zahtevnosti del in nalog RDN in VZD in operacionalizirati pripravljene osnove in merila s področja minulega dela. Na področju delitve sredstev za OD bi morali vzpostaviti enoten računalniško-informacijski sistem in enoten tek obračuna OD za celotno DO, ki nam bo omogočal mesečno spremljanje gibanja OD v DO.

Alojz KLEINDIENST

TOZD Elektromotorji, Železniki v letu 1985:

Vrsta strukturnih sprememb

Da bi v letošnjem letu dosegli kar za 27% večjo proizvodnjo, bodo morali v Železnikih ob nespremenjenem številu zaposlenih poseči po ukrepih, ki bodo to omogočili. Na prvem mestu bodo notranje spremembe proizvodnega programa, ki bo bolj kot kdajkoli v znamenju elektromotorjev in njihovega tehnološko najbolj zrelega izdelka — sesalnih enot za sesalnike; gospodinjskim aparatom napovedujejo »temno prihodnost« — z izjemo tistih, ki jih proizvajajo v okviru mednarodnih kooperacij, saj bodo tovrstno proizvodnjo v drugi polovici letošnjega leta ustavili. Cenovna nesorazmerja na domačem trgu so pač dosegla vrhunec; ob nenehnem navijanju cen vseh vrst repromaterialov je bila Tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov prisiljena povleči edino možno potezo — preusmeriti se v program, ki je za TOZD dohodkovno zanimiv.

Tudi mednarodne kooperacije, ki jih ta temeljna organizacija neguje na zavidljivi višini že dolgo vrsto let, bodo v letošnjem letu doživljale spremembe (ki so se pričele že v obdobju neusklajenega divjanja cen repromaterialov jugoslovanskih proizvajalcev). Nesorazmerno dragi materiali, ki jih ponujajo jugoslovanski proizvajalci, se tudi po kakovosti ne morejo primerjati z materiali, ki jih je moč — z zagotovljenimi dobavnimi roki — nabaviti na tujih tržiščih. Kooperacijske povezave Tovarne elektromotorjev bodo zato vse bolj postale oblika nabavljanja surovin in repromaterialov; to prav gotovo ni kakovostni napredek sodelovanja, ki naj bi omogočalo vsestransko kakovostno rast sodelovanja med industrijskimi partnerji v različnih državah, žal pa razmere na jugoslovanskem trgu ne omogočajo drugačnega ravnanja. Izenačevanje dobav s pomočjo repromate-

riala seveda ne pomeni, da v Železnikih gospodinjskih aparatov sploh ne bodo več proizvajali; ti izdelki bodo vsekakor še naprej ostajali predmet kooperacijske izmenjave, seveda pa bo njihova količina prilagojena tržnim (in proizvodnim) možnostim.

Letošnje leto bo, kot smo zapisali že v uvodu, v znamenju elektromotorjev. Letos bodo prvič zavzemali pomembno mesto v proizvodnem programu tudi profesionalni izdelki; proizvodnja servomotorjev in motorjev iz posebnega programa bodo v primerjavi z lanskim letom kar podvojili. Spodbudno je, da bo večina te proizvodnje namenjena tujim kupcem; na ta način se že potrjuje pravilnost odločitve tega kolektiva, da se programsko dolgoročno preusmeri v proizvodnjo izdelkov z visokim deležem znanja in dela pa z vse manjšim vrednostnim dele-

žem materialov. Letos bo tako poleg redne proizvodnje nekaterih servomotorjev za profesionalne namene stekla tudi proizvodnja prvih količin (pilotska serija) doma razvitega koračnega elektromotorja. Prve količine teh motorjev bodo predstavljale predhodnico redni proizvodnji, ki bo predvidoma stekla v letu 1986.

Med izredno zahtevne obveznosti, ki jih vsebuje letošnji načrt Iskre v Železnikih, sodi tudi znatno povečanje izvoza. Tega naj bi od lani doseženih 16 milijonov dolarjev povečali na 20 milijonov; čiste ga izvoza naj bi pri tem dosegli za 10 milijonov dolarjev, kar je za četrtno več kot v letu 1984.

Vse te cilje naj bi dosegli z nespremenjenim številom zaposlenih, saj v bližnji okolici tovarne ni več proste delovne sile. Ne bodo pa seveda zanemarili obveznosti,

ki jih imajo do lastnih študentov. Morebitno dodatno zaposlovanje bo možno kvečjemu zaradi potreb po strokovnjakih.

Bistveno večja proizvodnja, znatno povečevanje izvoza — to pa so cilji, ki jih pod takimi pogoji nikakor ne bo lahko dosegli. Da pa vendarle ne bi obtičali na začetku poti, so se lotili projekta »Apolo« — z nespremenjenim številom zaposlenih naj bi izdelali za 30% več sesalnih enot, ki danes predstavljajo nosilni del proizvodnega programa Tovarne elektromotorjev. V grobem predstavlja vsebina tega projekta skupek razvojnih, tehnoloških in organizacijskih sprememb s skupnim ciljem — za 30% večja produktivnost. V letošnjem letu pa bodo — z enakim ciljem — pričeli tudi z ocenjevanjem dela režijskih delavcev na podobnih načelih kot za delavce, ki delajo v neposredni proizvodnji. Gre za aktivnosti, ki se seveda ne bodo obrestovale takoj, vendar pričakujejo v perspektivi od tega precejšnje koristi; dosegli naj bi, da bi bil osebni dohodek prav slehernega delavca v tem kolektivu resnično odvisen od rezultatov njegovega dela.

Z računalniško pomočjo bodo letos uvedli novo obliko trženja. Ta naj bi obsegala vse faze, od sprejema naročila dalje; tako bo bolj obvladovana proizvodnja, racionalizirati bo mogoče zaloge in s tem tudi celotno poslovanje. Tudi te dejavnosti ne bodo v celoti učinkovale že v letošnjem letu, ampak bo treba na celotni rezultat počakati še kakšno leto. Gre pa vsekakor za ogromen kakovostni napredek, ki je nenazadnje povezan tudi z dobrim izkoristkom obstoječe računalniške opreme temeljne organizacije. Več o izkoriščanju teh zmogljivosti bomo priobčili v eni od prihodnjih števil glasila, saj pripravljamo zanimivo reportažo o delu računalniškega centra — enega izmed prvih v Iskri — ki že deluje v temeljni organizaciji in predstavlja obetaven začetek celovite informacijske povezave znotraj celotne SOZD Iskra.

Ob naštevanju ukrepov, ki jih v Železnikih pripravljajo, ali že izvajajo, da bi dosegli optimistične planske cilje pa seveda ne smemo pozabiti investicij. Nujne bodo naložbe v dva pomembna segmenta proizvodnje — v opremo za proizvodnjo sesalnih enot in v opremo za proizvodnjo servomotorjev za profesionalno uporabo. Tudi o teh naložbah bomo spregovorili v ločenem zapisu v eni izmed prihodnjih števil.

Stane Fleischman

Železniki, 2. 2. — Redni letni članski sestanek osnovne organizacije sindikata Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov je bil letos skrbno pripravljen in temu ustrezno obiskan. Na sestanku so ocenili delo sindikata svoje tovarne v preteklem letu, se dogovorili za poglobitve aktivnosti v letošnjem letu, ob tem pa spregovorili tudi o izredno pomembnem vprašanju: kako bo s sodelovanjem Iskre v Železnikih pri reševanju perečih težav Tovarne gospodinjskih aparatov v Retečah. Kot smo izčrpno poročali že v prejšnji številki, bodo prav s prenosom programov iz

Iskre v Železnikih — če se bodo za to pobudo samoupravno odločili člani tega kolektiva — sarnali poslovanje temeljne organizacije v Retečah. Na članskem sestanku pa je bilo odločno poudarjeno, da je kolektiv voljan priskočiti na pomoč tovarišem iz sosednje temeljne organizacije, vendar le pod pogojem, da bo sodelovanje temeljilo na obojestranskih koristih in na samoupravno dogovorjeni obliki.

Po uradnem delu so si Iskraši iz Železnikov ogledali predstavo M. Mikelnja »Fraklova vrnitev«.

SF

TOZD *Keramika*

VARISTOR —

domače znanje, ki si utira pot

Ob nedavnem obisku predstavnikov SOZD Iskra v temeljni organizaciji Keramika, je bilo slišati tudi nemalo pohvalnih besed o njihovem razvojnem oddelku, o skupini kemikov, ki je v docela neustreznih prostorskih razmerah in ob relativno zastareli tehnologiji, sposobna razvijati izdelke, povsem enakovredne uvoženim keramičnim elementom.

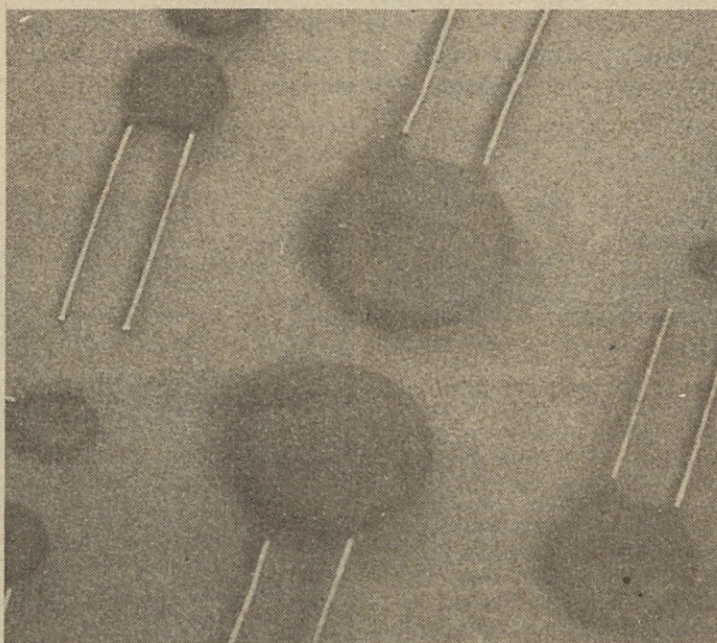
Naša sogovornica, Mirjam Cergolj, dipl. ing. kemije in vodja razvoja v Keramiki, je spregovorila o delovnih nalogah pri nastajanju varistorja, izdelka, ki ga letos v celoti uvrščajo v svoj proizvodni program, potem, ko so se odločili osvojiti tudi proces finalizacije.

— Ali nam lahko za začetek poveste, kaj je varistor, kakšne so njegove lastnosti?

»Varistor je nelinearni upor. Uporabljamo ga kot zaščito drugih elementov pred prenapetostnimi sunki v elektronskih vezjih. Pri nas, v Keramiki, smo s proizvodnjo visokovoltnih varistorjev (do 400 V), ki so tehnološko manj zahtevni, pričeli že pred približno petimi leti. Lani pa smo se poskusili intenzivneje ukvarjati tudi z razvojem nizkovoltnih varistorjev in smo fiksirali vse tehnološke parametre priprave varistorja do 56 V. Naš cilj pa je proizvodnja varistorja nazivnih napetosti od 18 V do 820 V. Ob normalnih pogojih bi redna proizvodnja vključno z nizkovoltnimi varistorji morala steči junija letos. Varistor postaja tako eden izmed osrednjih elementov v našem proizvodnem programu. Zdaj imamo na razpolago strojne zmogljivosti, ki nam omogočajo dosegati kvalitetno ustrezno raven razvoja.«

— Kako je potekal razvoj tega elementa na vašem oddelku in s kakšnimi problemi ste se soočili ob delu?

»Predvsem je treba poudariti, da gre zasluga za bazni razvoj varistorjske mase Inštitutu Jožef Stefan, njihovem Odseku za keramiko, s katerim plodno sodelujemo že vrsto let. Sama sem kot štipendistka

Keramike opravlja diplomsko nalogo pri prof. Kolarju, vodji tega odseka na IJS.

Tukaj, v Keramiki pa se spopadamo s problemi, ki nastajajo pri uvajanju varistorja v proizvodnjo. Tehnološke težave nastajajo pri fiksiranju priprave mase. Parametre tehnološkega procesa je potrebno definirati in prilagoditi velikim serijam, kajti pri poizkusnih količinah v laboratoriju so bistveno drugačni kot pri velikih količinah v proizvodnji. Nujno je treba doseči takšno tečljivost granulata (varistorjske mase), da nemoteno teče po kanalu v matrico. Razmerja moramo stalno preverjati tudi zaradi občasno slabe kvalitete surovin — cinkoksida, ki ga za bolj zahtevne izdelke (nizkovoltni varistorje) tudi uvažamo.«

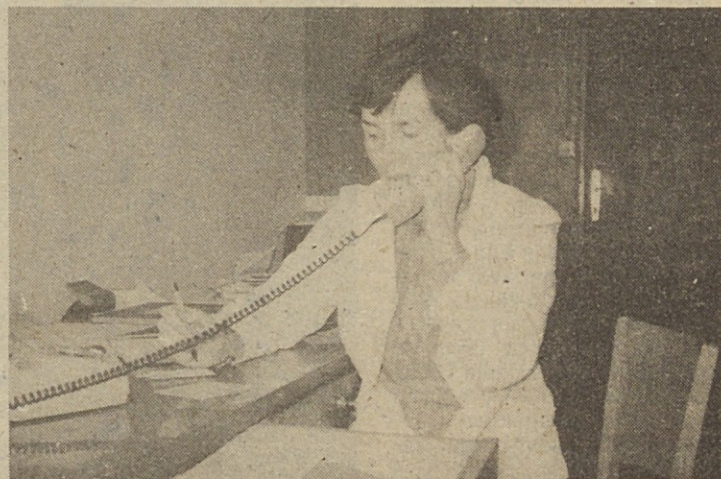
— Ali bi nam na kratko predstavili posamezne faze v proizvodnji varistorja?

»Kot sem že omenila, je najprej potrebno pripraviti ustrezen granulata, ki ga preoblikujejo v tabletko.

Surove tabletko žgemo v peči in tako fiksiramo električne lastnosti varistorja.

Dobili smo varistorjski polizdelek. Naslednja faza — finalizacija varistorja se sestoji iz vrste zahtevnih operacij, ki pa smo jih v celoti obvladali šele nedavno.«

— Kolikšen obseg proizvodnje teh zahtevnih izdelkov ste si zastavili za začetek?

Mirjam Cergolj: Varistor postaja eden izmed osrednjih elementov v našem proizvodnem programu

»Letos smo načrtovali izdelavo 4 milijonov varistorjev, ker z eno strojno linijo pač ne zmoremo večjega obsega proizvodnje. V prihodnosti pa bo treba misliti še na vzporedno linijo, saj nam naročil zaenkrat ne primanjkuje.«

— Keramika s svojim proizvodnim programom doma skoraj nima konkurence. Ali je tudi povpraševanje temu ustrezno?

»Žal temu ni prav tako. Lahko bi trdila, da si na tuje tržišče šele utiramo pot. Naše vzorce trenutno testirajo v Ameriki, Angliji in na Švedskem.

Tudi na domačem trgu še ne beležimo zadovoljivega odziva. Znotraj Iskre pa je sicer steklo sodelovanje z Avtomatiko, Telematiko in Kibernetiko.

Iščemo pa še nove kupce v Jugoslaviji, ki še niso pomislili na to, da bi npr. Siemensove varistorje nadomestili z domačimi, kvalitetno povsem enakovrednimi. Zavedamo se, da bo potrebno vložiti še dodatne napore pri trženju naših izdelkov, predvsem glede strokovnega informiranja naših potencialnih kupcev. Zato smo zadolžili našega strokovnjaka Viktorja Barago, da se načrtno loti obdelave tržišča, domačega in tujega in kot kaže njegova aktivnost že daje prve rezultate.«

I. S.

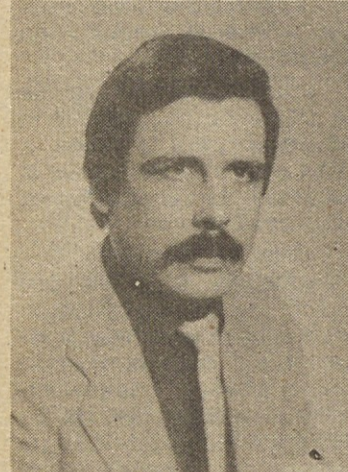
Tovarna odlitkov Komen

Ob srebrnem jubileju novi delovni prostori

»Oddahnili smo se. Končno prihajajo tudi za nas svetlejši dnevi, pričeli smo graditi nove proizvodne prostore, saj v starih res ni mogoče več delati.« Tako smo zapisali v naše glasilo sredi leta 1983, ko so težki gradbeni stroji zaorali v trd kraški kamen, ko so pričeli graditi nove proizvodne prostore, ko se je pričelo novo poglavje zgodovine najmanjšega kolektiva novogoriške Iskre Avtoelektrike, tovarne odlitkov Komen.

To poglavje zgodovine klenih komenskih livarjev bo zaključeno v petek, 15. februarja, ko bodo slavnostno odprli in izročili namenu nove prostore. To pa ne bo vse, saj sovпада otvoritev novih prostorov s praznovanjem 25-letnice obstoja in delovanja te TOZD ter s krajevnim praznikom, v spomin na 15. februar 1944, ko so se Nemci maščevali in požgali Komen ter okoliške vasi, ker so partizani Južnoprimorskega odreda nekaj dni prej napadli in uničili nemško kolono na cesti med Komnom in Branikom.

Ob našem obisku v Komnu smo se pomudili tudi pri direktorju te TOZD Stanku Komelu in mu zastavili nekaj vprašanj za naše glasilo. Trdega dela navajeni Kraševci so ga spoznali 1. marca 1981, ko je

Direktor Stanko Komel

prišel iz »matične tovarne« (iz Sempetra) in se jim predstavil kot novi direktor. Razgrnil je načrte, ambiciozno pogledal v prihodnost. Šlo bo, so rekli, sad vsega tega pa so novi prostori.

»Poglejva malo v zgodovino, v nastanek in razvoj današnje TOZD?«

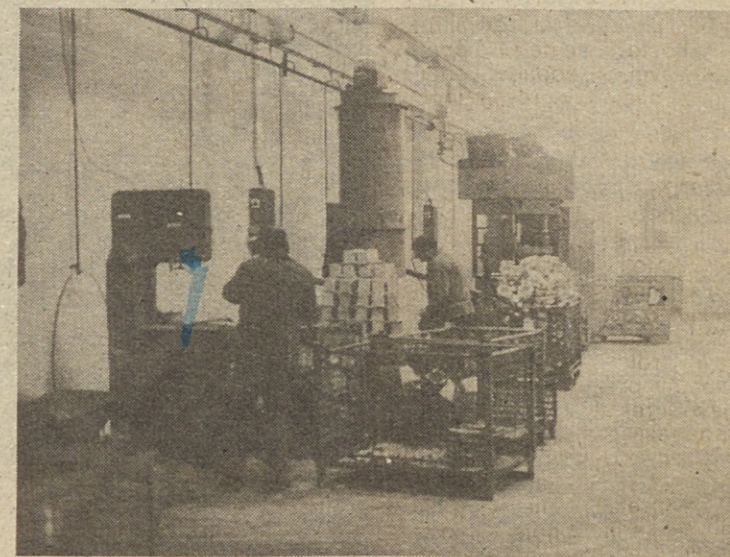
»Začetek sega v leto 1959, ko so v bivših prostorih otroške kolonije v okviru takratnega podjetja Aluminij ustanovili livarno. Pričeli so z odlivanjem po tehnologiji gravitacijskega litja v pesek, kasneje tudi litje v kokile. Povpraševanje po odlitkih tlačnega litja je bilo iz dneva v dan večje, nabavili so nekaj novih strojev in že leta 1970 so vlili prve odlitke za novogoriško Iskro. Potrebe Iskre so naraščale, delavci tedanje TOZD livarna v okviru DO Aluminij so videli večjo perspektivo razvoja le v večji delovni organizaciji. S 1. 1. 1978 so se odločili za pristop k Avtoelektriki, kot samostojna temeljna organiza-

cija. Hitro za tem so nabavili dva nova stroja za tlačno litje, ki sta poleg 100% povečanja proizvodnje pripomogla tudi h ukinitvi četrte delovne izmene.

Izredno slabi delovni pogoji, pomanjkanje strojnih in prostorskih zmogljivosti glede na vedno večje povpraševanje po odlitkih, tako za Avtoelektriko, kot za potrebe drugih DO, vključno z izvozom, so narekovali pripravo nove programske naložbe z naslovom: Povečanje proizvodnje tlačnega litja in sanacija delovnih prostorov. Tako so leta 1981 intenzivno delali na izdelavi investicijskega elaborata, po zagotovitvi vseh potrebnih soglasij za projektno dokumentacijo in finančnih virov pa so sredi leta 1983 začeli s fizičnim izvajanjem investicije.

Ob tem naj poudarim, da so programsko naložbo izvajali

fazno in to samo zato, da proizvodni proces ni bil moten in,

Trdo delo komenskih livarjev

da je dobava odlitkov kupcem potekala po načrtu. Seveda se je zato naložba nekoliko odmaknila od roka, kljub vsemu pa smo jo končali v letošnjem januarju. Njena predračunska vrednost je 135 milijonov dinarjev, od tega 13 milijonov za obratna sredstva.

»Odvēč je poudarjati prednosti tako pomembne naložbe, vendar kljub temu naštejte najvažnejše.«

»Vsekakor je najvažnejša prednost povečanje proizvodnih

zmogljivosti, kar za polovico, nenazadnje pa bistveno izboljšanje delovnih pogojev. Niso nas zastoj imenovali tovarna delovnih invalidov, saj smo bili brez ventilacije, brez ogrevanja, poleti so delali delavci pri 40° Celzija, pozimi pri -10°. Imeli smo neustrezne in premajhne delovne površine, nemogoče transportne poti, prepipi, pretela je nevarnost plinov, nevarnost izliva strupenih snovi v talnico in s tem onesnaževanje vodnih zajetij itd.

Poudariti moram tudi racionalnost investicije. Smo prvi v tem prostoru, če ne celo prvi v Jugoslaviji, ki odpadno energijo, ki nastaja v proizvodnem procesu, uporabljamo za ogrevanje prostorov in vode. S pomočjo rekuperatorjev namreč odvezemo dimnim plinom toploto, ki nam potem služi za ogrevanje prostorov in vode. Zato ne potrebujemo niti litra kurilnega olja. Kot racionalizacijo štejem tudi tehnološko rešitev, s katero smo odpravili problem mazanja orodij in batov pri strojih za tlačno litje. Ta rešitev zmanjšuje porabo maziv in zagotavlja večjo kvaliteto odlitkov. In še ena prednost je, z nabavo nove peči za pretaljevanje materiala smo ustvarili pogoje za kvaliteto predelavo odpadnega aluminija, kar naj bi predsta-

vljalo približno 30% celotne preskrbe s suliminom.«

»Pomudiva se nekoliko pri lanskoletnem poslovanju.«

»Kljub temu, da je vse leto potekala programska naložba, ki je delno motila proizvodni proces ter, da smo se pogostokrat srečevali s pomanjkanjem potrebnega materiala, se je fizični obseg proizvodnje nasproti letu 1983 povečal, ob istih proizvodnih zmogljivostih in z istim številom zaposlenih.

Ocenjujemo, da bo celotni prihodek okrog 40 milijonov in, da bo tudi dohodek večji od načrtovanega. Sicer pa, končni rezultati še niso znani, pričakujemo pa jih z zadovoljstvom.«

Kolegij Tovarne odlitkov Komen

Osebna izkaznica Tovarne odlitkov Komen

Ime: ISKRA — Avtoelektrika n. sol. o. Nova Gorica
TOZD — Tovarna odlitkov n. sub. o. Komen
Rojstvo: Pred petindvajsetimi leti v prostorih stare otroške kolonije
Danes zaposlenih: 85
Letna proizvodnja: 640 ton odlitkov
Celotni prihodek: 400 milijonov dinarjev
Dohodek: 120 milijonov dinarjev
Izvoz: direktni in posredni
Lokacija: Komen 139

»Kako vidite nadaljnjo perspektivo vaše TOZD?«

»Seveda bomo še naprej razvijali in širili proizvodne zmogljivosti tlačnega litja in uvajali avtomatizacijo, da bi tako povečali produktivnost in humanizacijo dela. Trgu nameravamo ponuditi docela obdelane odlitke itd. Izhajajoč iz velikih problemov s preskrbo orodij — kokilami razmišljamo, da bi v perspektivi pričeli osvajat tudi izdelavo teh orodij, seveda v dogovoru s TOZD DES, ki je v DO zadolžena za preskrbo z orodji.«

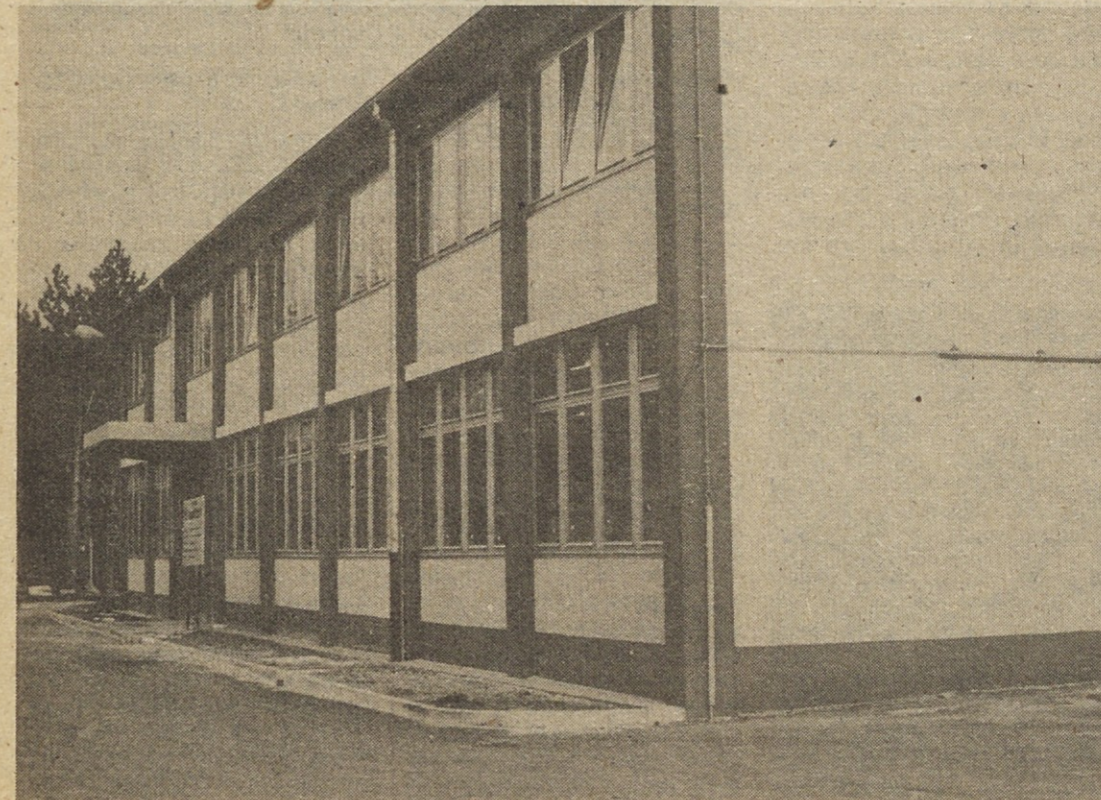
»In za konec, vaše želje ob jubileju, ob otvoritvi novih prostorov.«

»Rad bi se zahvalil v svojem imenu in v imenu kolektiva vsem bivšim delavcem, sedanjim upokojencem, ki so leta in leta v res nemogočih pogojih vztrajali, saj smo tudi z njihovim prispevkom dočakali svetlejšje trenutke. Enaka zahvala velja vsemu kolektivu, ki je vztrajno stopal po težki poti in po hudih naporih prišel do zaželenega cilja.

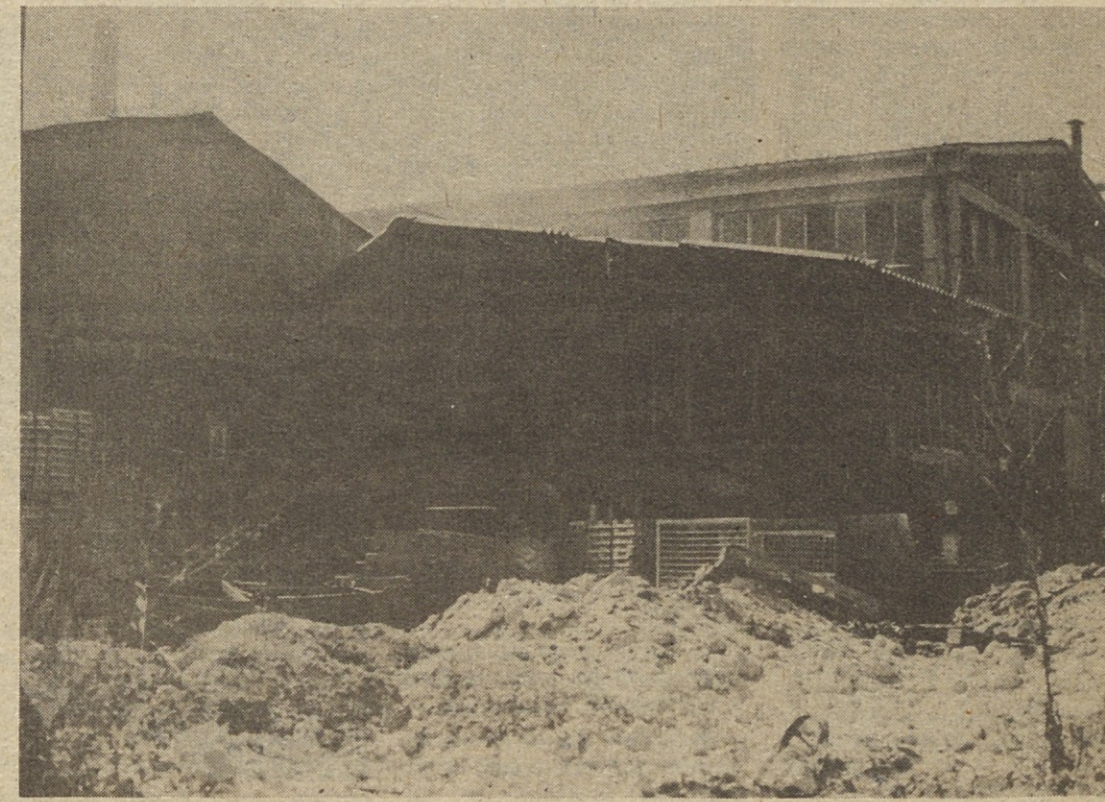
Prav tako se iskreno zahvaljujem vodstvu Avtoelektrike in vodstvu TOZD, da so nam po najboljših močeh pomagala doseči zastavljeni cilj naših delavcev in njihovih družin. Seveda pa želim tudi, da bi uresničili naloge, o katerih sem prej govoril, torej tiste, ki nas čakajo v prihodnje. Zato naj bo naš moto: s skupnimi naporimi in prizadevanji jih uresničimo čim prej!«

»Tovariš direktor, Iskrene čestitke k delovni zmagi in hvala za vaše odgovore.«

Marko Rakušček

Veliko lažje delo bo v svetlih in zračnih prostorih

Tako je bilo pred tremi leti v Tovarni odlitkov Komen...

S poglobljeno razpravo do boljših rešitev

»Glede na slabe poslovne rezultate v prejšnjih letih je bila lani osnovna naloga vseh zaposlenih v DO Elektrozveze uresničiti zastavljeno sanacijo, saj smo se zavedali, da sicer ne bo uspešnega razvoja DO in njenih proizvodnih programov. Zato smo se komunisti aktivno vključili v razprave o reorganizaciji naše DO in po svojih močeh usmerili vse sile v izboljšanje gospodarskega položaja«, je dejal predsednik akcijske konference ZK DO Elektrozveze, Zorko RAUBAR ter nam nato v nekaj besedah orisal delo in prizadevanja komunistov v DO Elektrozvezah:

»Lanski poslovni rezultati kažejo, da smo pri tem v osnovi uspeli, seveda pa z rezultati še ne moremo biti zadovoljni. Primerjava z letom prej kaže na bistveno ugodnejše rezultate, kljub temu pa ostaja še vrsta pomanjkljivosti in slabosti kot so: še vedno premajhen obseg proizvodnje, prevelika zamuda v dobavah, zamujanje v razvoju, pomanjkljiva poslovna organiziranost, kljub bistvenemu povečanju premajhen izvoz in nelikvidnost, ki nam zaradi najemanja kreditov slabša poslovno uspešnost. Skratka slabosti iz prejšnjih let v znatno milejši obliki.

Pri tem ne smemo pozabiti tudi vrste pozitivnih dosežkov ter na izredno pripravljenost naših delavcev za trdo delo, saj so marsikdaj delali ob sobotah, nedeljah in praznikih. Kljub visoki fluktuaciji imamo še vedno vrsto dobrih strokovnjakov z obsežnim znanjem in izkušnjami, kar bi nam ob izredno obetavnem razvojnem in proizvodnem programu moralo dajati solidna izhodišča za nadaljnje izboljšanje položaja.

Najpomembnejše smeri našega delovanja v letoš-

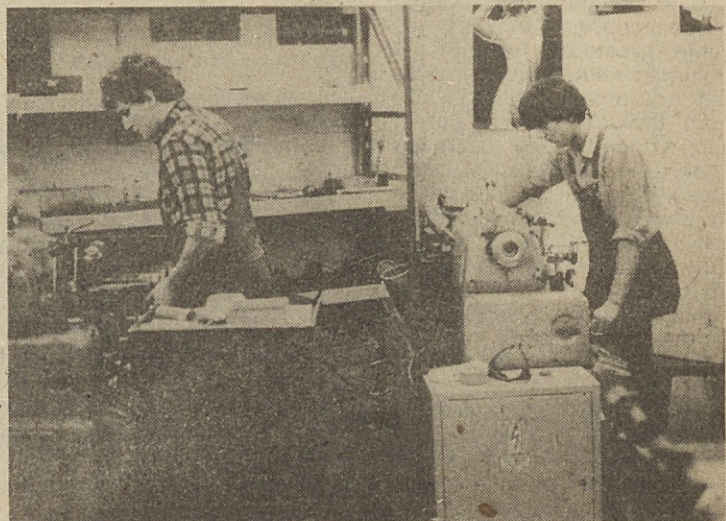
njem letu so zato nadaljnje odpravljanje omenjenih slabosti in nedorečenosti, za kar smo izdelali tudi dokaj dober gospodarski načrt. V tej smeri nas čaka še veliko dela, saj bo letošnje leto v marsičem odločilno za našo prihodnost. ZK bo zato skupno z ostalimi DPO podprla vsa prizadevanja za doseganje planskih nalog, ki predstavljajo dovolj zanesljivo osnovo za uspešno poslovanje v naslednjih letih, ko se lahko naša DO brez dvoma uvrsti med uspešne Iskrine delovne organizacije.

To področje delovanja političnih organizacij je še toliko bolj pomembno, ker gospodarski položaj močno vpliva na razpoloženje delavcev in s tem na delovno vzdušje ter na politično klimo v DO.

Razen vprašanj gospodarsko poslovne dejavnosti nas čakajo v letošnjem letu še pomembne organizacijske spremembe. Ob polletju se namreč moramo konstituirati v enovito DO, kot smo po sanacijskem programu predvideli. Taka organizacijska oblika bo nedvomno prinesla vrsto pomembnih izboljšav kot so:

bolj racionalno poslovanje, smotrnejše izkoriščanje znanja in izkušenj naših strokovnjakov ter učinkovitejšo usmeritev v prednostne projekte DO. Upoštevati pa velja, da taka sprememba organiziranosti lahko povzroči manjše možnosti delavcev pri odločanju in sa-

Prva naloga na tem področju bo razprava in sprejem zaključkov o sistemu nagrajevanja po delu v naši DO. Ta problem je pri nas izredno pereč, ker je eden izmed osnovnih vzrokov za dokajšnjo fluktuacijo strokovnega kadra, ki lahko ogrozi dokončanje posameznih delovnih programov. Delen in začasen popravek sedanjega sistema nagrajevanja po delu je sicer pripravljen, vendar smo mnenja, da moramo v naši DO vzpostaviti nov, pravičen, stimulativen in dolgoročno gledano pravilno

Proizvodnja mehanskih delov v Cajnarjih

mojupravljanju, na kar bodo naše osnovne organizacije ZK morale biti še posebej pozorne.

V skladu s sanacijskim načrtom se bo naša DO zmanjšala za temeljno organizacijo Elektronika Horjul, ki je že postala samostojna DO Iskre. Tudi zanjo letos ne bo lahko dogovorili pa smo se, da lahko računajo na našo pomoč, kjer bo to možno.

Na političnem področju nameravamo komunisti v naši DO predvsem poglobljeno nadaljevati razpravo in iskati rešitve na vprašanja, ki smo jih obravnavali v okviru razprav o sklepih 13. seje CK ZKJ. Že v teh razpravah smo se dogovorili, da to ni enkratna zaključna akcija ampak, da bomo poglobljeno, kritično in samokritično nadaljevali tudi v letošnjem letu.

ovrednoten sistem nagrajevanja.

V razpravah o sklepih 13. seje CK ZKJ so člani posebej opozorili še na nekaj pomembnih področij, o katerih bo tekla razprava v letošnjem letu. Omenim naj predvsem odgovornost vseh zaposlenih v naši DO, izpolnjevanje delovnih dolžnosti ter predvsem hitro, strokovno in učinkovito delo vseh zaposlenih.

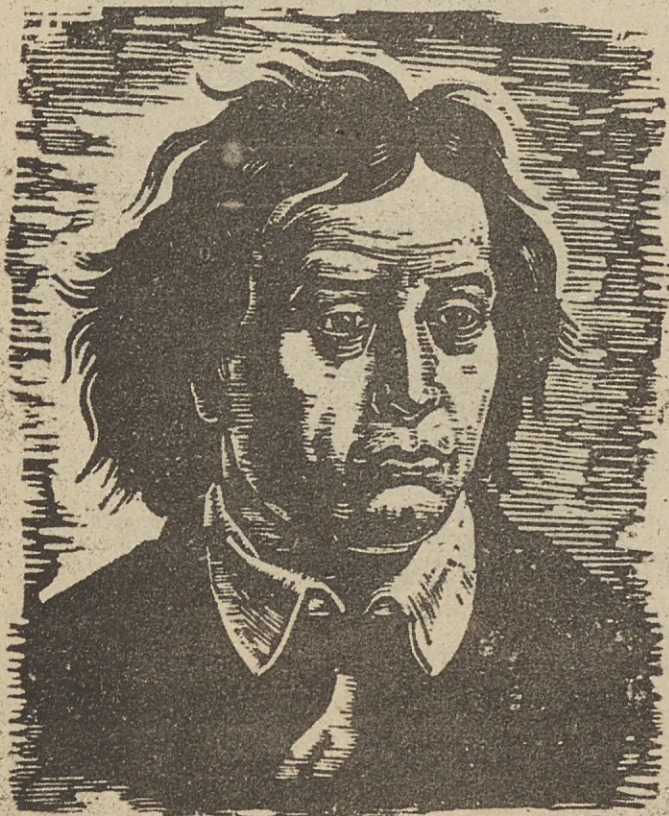
V vseh OOKZ smo enotnega mnenja, da bo potrebno še nadalje posodobiti proizvodne procese ter poslovanje v celoti, pri čemer bomo morali pospešeno uvajati koriščenje računalniške tehnologije, saj se zavedamo, da je dobro urejen informacijski sistem znotraj DO osnova za sprejemanje hitrih, pravičnih in učinkovitih odločitev.

B. Č.

Montaža v TOZD RRNS

Dr. France Prešeren

ODLOK

o proglasitvi dneva Prešernove smrti
za kulturni praznik slovenskega naroda.

Osmi februar, dan smrti dr. Franceta Prešerna, osrednjega slovenskega književnega genija, se proglašaja za kulturni praznik slovenskega naroda.

Ta dan naj se poleg s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih.

Vse slovenski narod naj se proslavi svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.

Za Predsedstvo SNOS-a

Sekretar
Boris Kidrič i. r.

Pravobranilec
Josip Vidmar i. r.

Dne 1. februarja 1965

*... jim iz oči
ti pošlji žarke mile...*

Spet je pred vrati naš kulturni praznik — spomin na našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. V znamenju velikega dne si bomo razdelili letošnje nagrade, zaploskali govorom k prazniku, nato pa spet bolj, ali manj prešerno odšli vsak svojo pot.

Ni sicer neznačilno, da smo si za svoj narodni kulturni praznik izbrali dan pesnikove smrti, ne njegovega rojstva. Gotovo je tudi logično opravičljiv, kajti ob rojstvu nihče še ni pesnik, ob smrti pa se tako, ali drugače neka človekova življenska pesem izpoje.

A čeprav ob spominu na Prešernovo smrt, ali prav zato, ker je ta konec zaključil težke ure trpljenja človeka — Prešerna, da bi lahko med ozkimi Slovenci zaživel pesnik Prešeren, tudi mi dvignimo radostno čaše, na zdravje vseh, kar dobrih je ljudi.

Običajne dni, pri vsakdanjem delu v skrbeh, ali v zabavi, na Prešerna pač ne mislimo. Kdo bi se tudi lahko izkopal iz vrtinca velikih in majhnih problemov, kdo bi v hrušču tolkerih strojev in ustrojev še poizkušal prisluhni mehkim verzom bolj občine srca?

In vendar je v drobni knjižici Prešernovih poezij ostalo toliko vselej na novo sveže lepote, rosne iskričnosti, močate misli! Bolj kot kdajkoli doslej je Prešeren že takrat, ko je bila slovenščina samo še jezik najbolj preprostih in najbolj nizkih, začutil neizčrpno moč jezika, v katerem lahko izpoveš vse: svoj narodni in socialni program, kot tudi najbolj prefinjene estetske oblike in moralne vrednote.

Če je Prešeren znal izpovedati s tem jezikom vso zanosno lepoto in silo že tedaj, ko nismo bili še nič, kolikšno moč bi moral čutiti vsak med nami danes, ko se poigravamo z znanostjo, s tehniko, z napredkom na vseh področjih! Toda, ali je vsaj drobec Prešernove zlahtne besede v našem govorjenju in pisanju? Ali je vsaj kanček njegove ustvarjalnosti v sicer vse bolj kvalitetnih izdelkih naše serijske proizvodnje? Je v

vsakdanjem nastopanju in odlaganju prisotno z vso poštenostjo in pogumom tudi vsaj malo Prešernove narodne in socialne zavesti?

In kot so Prešerna v njegovem času, kot človeka, pestila in dušila mnoga konvencionalna vprašanja in licemerstva, tako se tudi danes pogosto znajdemo prikrajšani za glavo z istimi metri.

Razpet med obe veliki ljubezni svojega življenja, med eno, ki mu je bila nedosegljiva in drugo, ki jo je čutil povsem blizu, je morda prizadejal hudo, a vse to je z vso bitjo svojega življenja čutil in zato tega tudi zanikati ni mogel, v tem izpovedovanju človeka v sebi je tudi največ trpel.

Kaj se ga torej vsaj ob dnevu njegove smrti, ki je postal naš narodni praznik, ne bi spomnili z očiščeno mislijo in blago željo za vse ljubezni tega sveta.

mak

Pevcu

Kdo zná

Noč temno razjasni', ki tare duhá!

Kdo vé

Kragúlja pregnáti, ki kljúje srcé
Od zóre do mráka, od mráka do dné!

Kdo uči

Izbrísat' s spomína nekdánje dni,
Brezúp prihódnjih oduzét spred očí,
Praznóti ubežáti, ki zdánje morí!

Kakó

Bit' češ poet in ti pretežkó
Je v prših nosít' al pekél, al nebó!

Stanú

se svójga spómni, trpi brez mirú!

Zabavljivi napisi

Predgovor in zagovor

(Feriunt — summos fulmina montes.)

Naj misli, kogar bi puščice te zadéle,
De na visoki verh lete iz neba strele.

Uzrok nezlatiga veka

Peršli bi že Slovincam zlati časi,
ak klasik bil bi vsak pisar, kdor nam kaj kvasi.

Puščica brez zela

z debel'ga pride čela.

Puščičar ima glavico zvito,

Terzit neslan je, kdor ima zabito.

Pesmi od posušli močvirja

Kje prašate, megle ljubljanske vir je
kar posušeno naše je močvirje?
Oblake, mislim, de rode meglene
od posušila pesmice vodene.

Se Kranjc tam košati, vsih Kranjcov orakelj,
že dvakrat je poslal nam dneva polhen žekelj.

V Ljubljani je dihur, ki noč in dan žre knjige,
od sebe pa ne da narmanjši fige.

Naj štejejo vsi drugi dnar'

za vino pevc da pesem v dar.

Sme nekaj nas, ker smo Prešernove, biti prešernih;
Pesem kaže dovolj, kak je naš oče krotak.

**Naših
štirideset
let**

**Piše:
Dušan Željeznov**

**Naš sobesednik
ing. Slavoj Jenko**

**Spominjam se
navdušenja
s katerim
smo začeli
delati**

»Vedno sem bil prepričan in še danes sem,« je nadaljeval naš pogovor ing. Slavoj Jenko, »da so kadri vse in temelj sleherne proizvodnje. To sem dosledno izvajal še pred vojno, kot direktor Philipsa v Pančevu, saj sem takrat pritegnil v tovarno kadre iz Slovenije, med njimi Jančarja in Deržiča, tam pa je bil takrat tudi Renčelj. Zato sem po svojem prihodu v Kranj poskrbel, da so ti kadri prišli, oz. se vrnil v Slovenijo. V Kranju pa sem že našel takrat vodjo konstrukcije v orodjarni Marjana Lavrenčiča, vodjo delavnic Adolfa Primožiča, tu pa so bili še Kiselj in Ivan Marc, jaz pa sem bil, kot sem že omenil, glavni inženir.

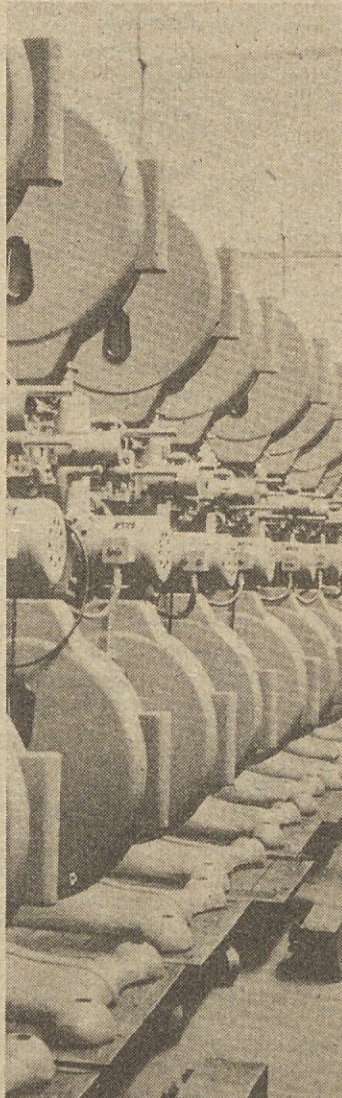
V Iskri sem potem ostal dve leti, do 1948. leta in, kot ste ugotovili sem bil aprila in maja 1947 celo vršilec dolžnosti direktorja Iskre. Pretežno pa sem v tem času opravljal posle glavnega inženirja. Po leti 1984. leta sem na lastno željo zapustil Iskro in se pridružil Jančarjevemu sodelavcu, ki so takrat ustanovili in organizirali Inštitut za elektrovezve, ki je kasneje postal Industrija za elektrovezve in se še kasneje v celoti združil z Iskro.

Toda povrniva se k mojim spominom na dveletno delo v Iskri. Poleg manj prijetnih spominov na tiste čase, ki niso bili, niti lahki, niti lagodni, saj je šlo za prve korake v izgradnji nove Jugoslavije in njenega gospodarstva, se mi najbolj vrača v spomin entuziazem, navdušenje, s katerim smo pravzaprav začeli delati. Vsi smo namreč dobro vedeli, kaj bi radi delali. Takrat smo celo izdelali prototip radijskega sprejemnika in lahko bi takoj začeli s serijsko proizvodnjo,

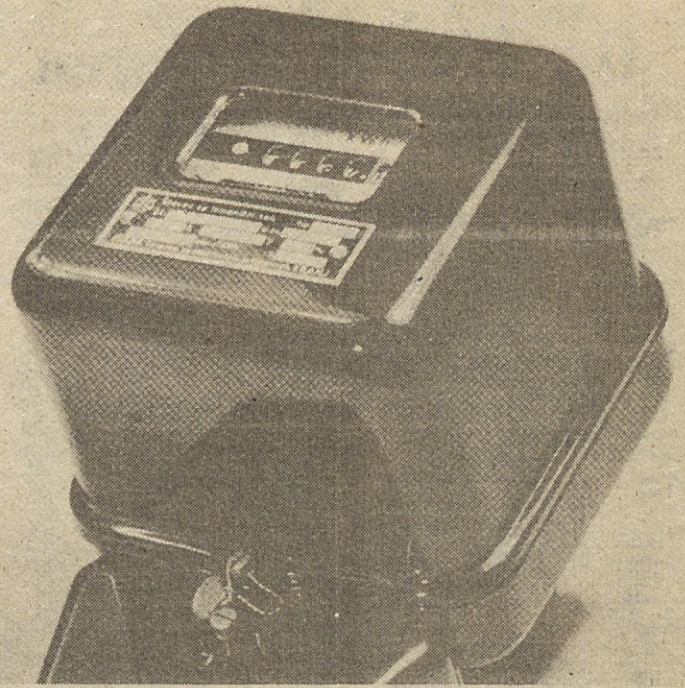
vendar pa je v naše načrte takrat posegla izredna centralizacija gospodarstva v Jugoslaviji, ki je vodila in upravljala celotno jugoslovansko gospodarstvo prek svojih glavnih uprav in tako nismo mogli izdelovati ničesar drugega, razen tistega, kar so nam takrat dovolila proizvajati razna ministrstva. Resnična zgodba zase bi bila, kako so nam takrat birokratsko preprečevali ustvarjalno delo in s tem tudi ustrezno proizvodnjo.

Med množico proizvodov, ki smo jih takrat izdelovali, celo, kot je znano, obroče za bike, ki so bili nemalokrat predmet najrazličnejših šal in pripomb, je zame med najsvetlejšimi točkami v spominih na tiste dni konstruktor Franc Špiler, ki je zasnoval in konstruiral prvi kinoprojektor pri nas. In začeli smo takrat izdelovati velike in tudi manjše, prenosne kinoprojektore. Ti spomini so lepi tudi zato, ker smo šele s kinoprojektormi začeli s pravim in resničnim delom in proizvodnjo elektromehanske stroke.

Zato naj samo na kratko omenim, da so bili projekti za kinoprojektor takrat neverjetno pogumni in samo vpraševali smo se, od kod

S kinoprojektormi NP 21 se je začela prva proizvodnja elektromehanske stroke

Enofazni števec E 1 je postal temelj Iskrine proizvodnje električnih števecv

Špilerju tolikšno znanje, da je skonstruiral kinoprojektore z vsemi podrobnimi napotki za pripravo dela, garantnimi sistemi in podobno. Uspeh kinoprojektorjev je bila takrat zasluga prav konstruktorja Franca Špilerja.

Drugi takratni pomembni izdelki Iskre so bile stenske ure. Pri tem projektu je sodeloval urar Stanko Kavčič, kot svetovalec.

Takoj zatem smo začeli izdelovati ročne vrtnalne stroje.

Svoje spominjanje na dveletno delo v Iskri pred štiridesetimi leti bi takole nekako zaključil:

Ko sem prišel v Kranj sem najprej delal kot vodja montaže, nato pa sem bil glavni inženir za celotno tovarno. V tem času je diplomiral ing. Milan Železnik in njegova diplomsko delo je bila konstrukcija električnega števecv. In po tem njegovem načrtu je Iskra začela izdelovati električne števecv, ki so pozneje, zaradi svoje izvirne konstrukcije in kakovosti, postali temelj in so še danes eden izmed temeljnih izdelkov Iskre, ki so se po svoji originalni zamisli, predvsem pa po svoji vrhunski kakovosti uveljavili tako v domovini, kot tudi v svetu. O tem najbolj priča današnja Iskrina tovarna števecv in števeci so tudi eden izmed zanesljivih in stalnih Iskrinih izvoznih artiklov na konvertibilna tržišča.

Sicer pa so nas v tistem času, kot tudi vse druge, dušili birokracija, centralizem in toga organizacija, kar nas je zlasti oviralo pri ustvarjalnem delu. Vsega tega sem imel kmalu dovolj, kajti zares nemogoče je postalo, ko si moral vsak večer pošiljati po telefonu, ali kako drugače v Beograd najrazličnejša poročila. Prepričan sem, da so morali biti to takrat izredno velikanski kupi papirja, ki so se stekali v Beog-

rad iz vseh jugoslovanskih tovarn. Še danes menim, da nihče takrat niti bežno ni mogel pregledati vseh teh dopisov, poročil in drugega papirja. Vsega tega našega, takrat nepotrebega dela, nihče v Beogradu niti povohal ni.

Zavoljo vsega tega sem se s takratnim direktorjem Iskre ing. Lucijanom Šinkovcem sporazumel in iz Kranja tako rekoč ušel v Ljubljano.

Tu pa sem se zaposlil v takrat nastajajočem Inštitutu za elektrovezve, ki ga je ustanovljal in organiziral Rudi Jančar, moj stari sodelavec in znanec, ki me je tako rekoč na cesti pobral v svoj na novo nastajajoči inštitut. To pa je že druga zgodba, ki pa prav tako sodi v okvir zgodovine Iskre, saj je Inštitut za elektrovezve kasneje kot Industrija za elektrovezve postal eden izmed temeljev današnje, sodobne združene Iskre.«

(dalje)

Ing. Slavoj Jenko: Zaželel sem si konkretnega, ustvarjalnega dela.

● Številne svetovne tiskovne agencije in ugledni časopisi so objavili informacijo, da je IFC, mednarodna finančna korporacija iz Washingtona, ki je filijala svetovne banke za investicije v zasebnim sektorju, izbrala Iskra kot nosilca njenega prvega posojila v vrednosti 26 milijonov dolarjev. Kredit je odobren v sodelovanju z Ljubljansko banko, osmimi ameriški in evropskimi bankami in kuvajtsko banko. Kredit bo Iskra izkoristila za modernizacijo in razširitev svojih proizvodnih zmogljivosti namenjenih izvozu. Vest so med drugim objavili avstrijska tiskovna agencija APA, ameriška agencija Associated Press, francoska Agence France Presse ter časopisi Business Eastern Europe (Ženeva), zahodnonemški Ost Wirtschaft Report, ameriški The Journal of Commerce in drugi.

● Nekatere evropske tiskovne agencije so objavile informacijo, da je poslovni sistem Iskra-Ljubljana (jugoslovanska republika Slovenija) ena izmed prvih šestih svetovnih firm, ki so od japonske javne korporacije za telegrafe in telefone (NNT) dobile dovoljenje za uporabo svojih telefonov v javnem prometu na Japonskem. Telefoni, ki jih proizvaja to jugoslovansko podjetje, so poleg tega prejeli tudi ugledno japonsko nagrado »kvalitetni design«. V informaciji je med drugim omenjeno tudi, da predstavlja sistem Metaconta 10 CN najnovejšo Iskrino generacijo elektronskih avtomatskih telefonskih central. Ta sistem s spremenljivim programom in spominom je široko uporaben v lokalnih telefonskih centralah, kombiniranih lokalnih — medkrajevnih pa tudi velikih tranzitnih centralah. Z izvozom električnih in elektronskih proizvodov v 60 držav po vsem svetu bo Iskra letos ustvarila okrog 270 milijonov dolarjev.

● Ameriški list Wall Street Journal, francoska tiskovna agencija in še nekateri drugi viri so posredovali informacijo o podpisu okvirnega dogovora o nadaljnjem komercialno tehničnem sodelovanju med Iskra in ITT. Dogovor zajema številne oblike sodelovanja kot so skupen razvoj, načrtovanje, tehnične izboljšave, proizvodnja, ekonomske in tržne raziskave, skupen nastop na tretjih tržiščih itd., predvsem na področju teleinformatike, avtomatizacije in mikroelektronike. Dogovor odpira številne nove možnosti sodelovanja med ITT in Iskra, ki je najpomembnejši jugoslovanski proizvajalec telekomunikacijskih naprav.

● Zahodnonemški in avstrijski tisk pišeta o sodelovanju med ameriško firmo American Microsystems Incorporation in Iskra. Gre za podpis pogodbe o sodelovanju na področju razvoja mikroelektronskih vezij in sicer za prenos znanja v obeh smereh. Po pogodbi bo Iskra ameriškemu partnerju odstopila pravice in dokumentacijo za proizvodnjo govornih vezij za telefonske aparate, za to pa bo od AMI dobila pravice in dokumentacijo za proizvodnjo generatorja impulznega izbiralnika za telefonske aparate. Poleg tega oba partnerja načrtujeta tudi skupen razvoj osnovnih vezij, katerega rezultat naj bi bili novi tipi vezij. Za razvoj novih mikroelektronskih vezij bo Iskra zagotovila potrebno znanje in kadre, ameriška firma pa opremo. Lani je Iskra firmi AMI prodala pravice za proizvodnjo tiskanih vezij za telefonske aparate. Iskra je že v celoti osvojila proizvodnjo nestandardnih integriranih vezij visoke in zelo visoke stopnje integracije v vrhunski MOS in super C/MOS tehnologiji.

Iskra Iz tujega strokovnega tiska Iskra Iskra Iskra Iskra

Nova svetlobna telesa

V ameriški Sylvanii so razvili nova svetila, ki dajejo izredno toplo svetlobo, porabijo 75% manj električne energije in imajo petkrat daljšo dobo trajanja, približno 5000 ur. Sylvania jih je že dala na tržišče v štirih različicah in sicer kot 9 W, 13, 18 in 25 W, kar ustreza 425 lm, 600, 900 in 1200 lm svetilnosti. S tem svetila ustrezajo klasičnim žarnicam 40 W, 60, 75 in 100 W. Nova svetila zaradi varčnosti zelo ustrezajo hotelom, sprejemne in konferenčne prostore, zunaj pa za cestno razsvetljavo, parkirišča in seveda tudi stanovanja. Svetila imajo ista podnožja kot klasične svetlobne žarnice.

Morska voda kot elektrolit

Nemci so odkrili novo vrsto baterije, ki sloni na aluminijevih elektrodah, kot elektrolit pa uporablja morsko vodo. Namesto morske vode je lahko tudi navadna voda, v kateri je raztopljeno nekoliko soli. Celica nove baterije ima 1,6 voltov napetosti, je torej večja od običajnih baterij cink-ogljik, vendar daje petkrat več električne energije. Baterija posebno ustreza za ladje, polnjenje ni mogoče, pač pa zamenjava aluminijevih plošč in preprosto dolivanje morske vode.

Ker so surovine za novo vrsto baterije izredno poceni, je poceni tudi baterija sama. Slaba stran je le, da se jih ne da uporabljati pri električnih napravah, kot so tranzistorji, žepne svetilke itd., ker mora biti baterija obvezno odprta zaradi dostopa zraka. Če bodo z nadaljnjimi razvojnimi deli lahko odpravili to pomanjkljivost, bo nov baterijski sistem vsekakor izrinil dosedanjega.

Letališča polarnega kroga

Na severnem polarnem območju je mnogo letališč, ki morajo biti pozimi razsvetljena dan in noč, ker traja noč približno v sredini

zimskega obdobja 21 ur. Največji problem je tod preskrba z električno energijo, ki jo tudi velikokrat zmanjka zaradi izjemnih podnebnih razmer in oddaljenosti od naseljenih središč. Strokovnjaki so sedaj odkrili razsvetljavo brez električne energije. Gre za na-

pravo, ki izkorišča radioaktivni razpad elementa tritija. Tritij napolni v cevi, ki so na zunanji strani prevlečene s plastjo cinkovega sulfida in fosforja. Pri razpadu tritija izžarevajo beta delci in fosfor zasveti. Načelo je znano že desetletja, vendar so ga sedaj tako izboljšali, da piloti lahko pristanejo na letališčih in zaznajo razsvetljeno stezo že na več kot 3 km. Stroški za razsvetljavo letališke steze dolžine 900 m znašajo 60 tisoč dolarjev, kar je le 20 do 40% stroškov, če bi potegnili električni kabel od bližnjega naseljenega kraja. Vzdrževanje je minimalno, od časa do časa je treba površino cevi le očistiti, tritijeva svetloba pa traja 8 do 10 let z enim polnjenjem.

Višina povračil stroškov za opravljanje določenih del in nalog

Na podlagi SaS o enotnih osnovah in merilih za izplačila povračil stroškov delavcem, ki so jih imeli v zvezi z opravljanjem nalog v SOZD Iskra ter na osnovi družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, so bili stroški za povračilo po podatkih Zavoda za statistiko in Republiške skupnosti za cene za četrto trimesečje leta 1984 naslednji:

1. Povprečno ugotovljeni stroški za dnevnice (stroški za prehrano)

(po 5. čl. SaS) znašajo

— cela dnevnična nad 12 ur	1.278,00 din
— polovična dnevnična od 8 do 12 ur	665,00 din
— nižana dnevnična od 6 do 8 ur	478,00 din

2. Povprečni stroški za prenočišče v hotelu B kategorije (po 6. čl. SaS)

— po priloženem računu	932,00 din
— brez računa največ 40%	373,00 din

3. Kilometrini (9. čl. SaS) — pavšalni znesek za prevoženi kilometer z avtomobilom srednjega razreda

— za 15.000 km letno	24,40 din/km
— za 20.000 km letno	21,30 din/km
— za 25.000 km letno	20,00 din/km

4. Stroški za ločeno življenje (14. čl. SaS)

— stroški za stanovanje največ	8.385,00 din
— stroški za prehrano največ	11.499,00 din

5. Povračilo stroškov za delo na terenu (15. čl. SaS)

3% povprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SOZD Iskra v obdobju I—IX (Ø OD v SOZD Iskra I—IX/1984 je 25.807,00 din

6. Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela (18. čl. SaS) samopispevek 1% povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SOZD Iskra v 9 mesecih 1984 — 258 din

Telefon v aktovki

Francosko podjetje Général Électronique Européen je razvilo prenosni telefon, ki je hkrati tudi telefonski imenik. Napravo z maso poldruega kilograma je moč spraviti v aktovko in jo priključiti na sleherno telefonsko omrežje na svetu. Pomnilnik vsebuje 255 naslovov z ustreznimi telefonskimi številkami. Zadostuje, da uporabnik natipka na tastaturo priimek in ime telefonskega naročnika; naprava pokaže na zaslonu telefonsko številko, hkrati pa sama posreduje zvezo. Telefonska številka obsega lahko 24 števil. V primeru, da je linija zasedena, telefon avtomatično kliče toliko časa, dokler se klicani ne oglasi. Zaradi morebitne prekinitve električnega toka uporablja aparaturo, imenovano »alpha X«, vdelano baterijo.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana
razpisuje specialistično izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

RAČUNALNIŠKO PODPRTA SIMULACIJA POSLOVNEGA ODLOČANJA

v času od 4. 4. — 6. 4. 1985

Specialistično izpopolnjevanje z uporabo računalnika, spremljevalca sodobnosti, ki bo prvič uporabljen v programu izobraževanja delavcev v mednarodnem poslovanju Iskre, je namenjeno udeležencem 5. Zunanjetrgovinske šole v Iskri.

Vodenje poslovanja v konkurenčnem boju je izredno zahtevna naloga. Simulacija poslovnega odločanja bo omogočila, da bodo udeleženci odločali o poslovanju podjetja, spoznali posledice odločitev in jih tudi popravljali. Rezultati poslovanja bodo primerjali s poslovnimi načrti, ki bodo izdelani za obdobje 3 let v naprej. Poslovna igra bo dala odgovor na to, katera skupina udeležencev je bila najbolj uspešna pri vodenju podjetja v enakih pogojih tekmovanja med enakimi podjetji.

Ste pripravljeni napredovati v strokovnem vodenju o poslovnem odločanju:

VSEBINA:

1. **Obrazložitev zasnove igre**
2. **Oblikovanje politike podjetja in konkretizacije letnih planov**
3. **Izvajanje simulacije v normalni podjetniški konkurenci**

Vodja programa bo: Bogdan PELC, dipl. ekon.

S programom specialističnega izpopolnjevanja bomo pričeli 4. 4. 1985. Zaključek predvidevamo 6. 4. 1985 ob 12.

CENA: v ceno 19.500.- so vključeni vsi stroški izobraževanja. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oziroma DSSS.

Prijavnice pošljite najkasneje do 26. 3. 1985 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI, Sonja Vrhovec.

Podrobnejše informacije dobite na tel. št.: 061/222-212, ali 061/213-213, int.: 35-93 pri Bogdanu Pelcu.

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

V skladu s programom za širjenje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, sklepom KPO SOZD Iskra in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra razpisujemo **STROKOVNO USPOSABLJANJE** po programu:

UVAJANJE KROŽKOV ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE

v času od 19. — 22. 2. 1985

strokovno usposabljanje je namenjeno **pospeševalcem krožkov za izboljšanje proizvodnje**.

Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5-12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotovijo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave. Krožki v Iskri so že dali dobre rezultate in opravičili svoje delovanje.

Pospeševalec je delavec z ustrezno strokovno izobrazbo in temeljitim znanjem, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku ter je seznanjen tudi s teorijo in načeli delovanja krožkov v drugih sredinah. Sposoben mora biti svoja znanja prenašati tudi na druge in koordinirati ter usmerjati delovanje krožkov. To znanje pridobi na posebnem specializiranem seminarju.

VSEBINA:

1. **Osnove krožkov za izboljšanje proizvodnje**
2. **Način tehnika dela v krožku**
3. **Uvajanje krožkov**
4. **Primerjava uspešnosti in lastnosti naših krožkov z Japonskimi**
5. **Razprava in povzetek**

S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 19. 2. 1985 ob 9. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 22. 2. 1985 ob 14.

Vodja programa: Lotar KOZINA, dipl. ing., SOZD Iskra, DSSS

CENA: v ceno din 19.500.- so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

Prijavnice pošljite najkasneje do 11. 2. 1985 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije na tel. št.: 061/222-212.

Razpis XXIII. zimskošportnih iger SOZD Iskra spremenjen!

V tretji številki smo objavili razpis XXIII. zimskošportnih iger SOZD Iskra. Tokrat objavljamo nekatere spremembe:

XXIII. zimskošportne igre bodo v KRANJSKI GORI in v GOZD MARTULJKU 2. in 3. marca.

Sprememba torej se nanaša predvsem na časovni premik, hkrati pa je že dogovorjen tudi čas štarta za tek, ki bo v soboto, 2. 3. 1985 v Gozd Martuljku ob 14. uri in za **veleslalom**, ki bo 3. marca ob 10. v Kranjski gori.

Prosimo, da spremembe upoštevate z razumevanjem, ker je do njih prišlo zaradi premika datuma državnega prvenstva.

Kokra — Potoška gora

Planinska sekcija DO Iskra Kranj bo priredila v soboto, 16. februarja izlet iz doline Kokre na Potoško goro. Z avtobusom, ki bo imel odhod ob 7. izpred Creine, se bomo peljali do Preddvora. Pot bomo nadaljevali peš: mimo Turna, čez Jakob in na Potoško goro. Zmerne vzpona bo le dve uri, kljub temu pa vodnika Jože Šparovec in Jože Trilar priporočata udeležencem smučarske palice. Cena prevoza bo 60 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO EO tel.: 2822 do srede 13. februarja.

Vabljeni!

ZAHVALE

Ob boleči in prerani izgubi dragega očeta

JANEZA PRESTORJA

se iskreno zahvaljujem TOZD Keramika za vso izkazano pozornost. Prisrčna hvala!

Justina Jenko

Ob boleči izgubi mojega očeta

EGIDIJA STRUPIJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem DS ATS — tehnološko-analitske službe v Kibernetiki za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izrečena sožalja. Zahvaljujem se tudi vsem ostalim za izrečena sožalja

žalujoči sin Pavel z družino

Ob smrti dragega in dobrega očeta

JANEZA KEPICA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD Števcu — obdelovalnica, posebno pa še iz vrtnice Števec, za izrečeno sožalje, darovani venec, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Ivan Kepic

Ob smrti mojega dragega očeta

EDVARDA JERAJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz Iskre Delte za podarjen venec, denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoča hčerka Martina Rupnik z družino

Zaporni organi

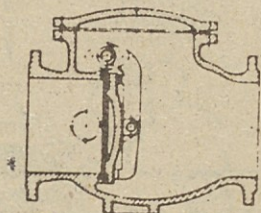
Ne mislimo na uslužbenca za zaščito zakona, govorili bomo o ventilih, zasunih, loputih in pipah. Teh je v naših domovih veliko. S pravilnim ravnanjem in popravili pa lahko privarčujemo tudi kak dinar.

Začnimo z ventili. Sklop dveh ventilov je mešalna baterija. Prvi prihranek si lahko prihranimo že z nabavo. Enoročne mešalne baterije so sicer dražje, vendar je prihranek z manjšo porabo takojšen. Temperaturo vode hitreje reguliramo. Priporočam take, ki imajo pred ventili čistilne mrežice. Te baterije so občutljive na nečistoče v vodi. Trda zrnca jo lahko uničijo. Navadne mešalne baterije moramo ustrezno vzdrževati. S tem mislim na to, da pazimo, da nam ne pušča, ne na spojih, niti da ne kapljajo. S kapljicami lahko izgubimo veliko vode, in če je to topla voda še elektrike in s tem denarja. Dopustno je kapljanje pri mešalni bateriji pretočnih bojlerjev in še to le pri segrevanju. Takrat ne zategujemo ventilov, ker je rezultat le uničeno navojno vreteno ventila. Tesnila vstavljamo le nova, ne doma narejena in jih tudi ne obračamo na drugo stran. To so le rešitve v sili. Za vročo vodo uporabljamo teflonska, ali klingeritna tesnila. Preden vstavimo novo tesnilo pogledamo, če ni krivec kapljanja poškodovan sedež ventila. To lahko testiramo z nohtom. Obroč sedeža mora biti gladek in neprekinjen. Če to ni, se lotimo brušenja sedeža ventila. V prodaji so garniture v ta namen, seveda pa je bolje, da ima to sosed — je ceneje. Nabava te garniture je cenejša od mojstrovega obiska. Brusimo toliko časa, da se nam zasveti lep obroček, brez prekinitev. Na to pride novo tesnilo. Spustili smo pomemben podometni ventil. Tega moramo pri vseh delih zapreti. Običajno so zaradi neuporabljanja v okvari. Da popravimo tega, zapremo glavni ventil. Navadno je v jašku pri vodomeru. Ventili nam radi tečejo pri vretenu. Tega zategujemo dokler se da, potem pa moramo zatesniti z novim tesnilom. Pri ventilih je smer pretoka podana in temu posvečamo pozornost (predvsem podometnim).

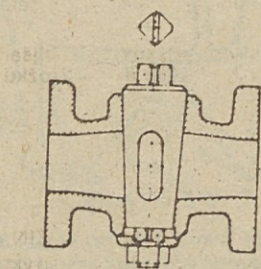
Pri izlivku mešalne baterije, ali samostojnih ventilih je priporočljiva mrežica z inercialnim vsesavanjem zraka. Ta se meša z vodnim curkom in poraba vode je manjša. To napravo je potrebno čistiti nečistoč in vodnega kamna. Ventili so še pri bojlerju. V enem kosu je protipovratni ventil in varnostni ventil na vzmet. Za domačo rabo so še redukcijski ventili. Ti so tam, kjer je previsok tlak v napeljavi.

Zasune imamo pri centralni instalaciji. Pri zasunih smer pretoka ni pomembna. Na temperaturo niso občutljivi. Regulacija pretoka je občutljiva. Svetoval bi, da se uporabljajo, ali vsaj preizkušajo občasno, ker se radi zaskočijo, če jih dolgo ne uporabljamo. Puščajo pri vretenu. Te se zateguje kot pri ventilih. Lopute imamo pri vodnjakih in v avtomobilih pri vplinjajih.

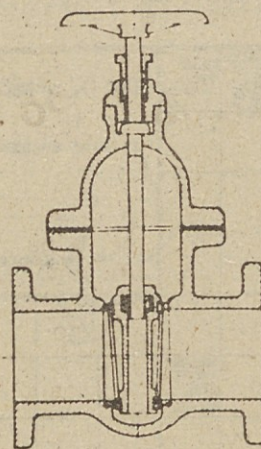
Pipe so pri plinskih napeljavah, pri regulaciji pretoka centralnega greja in pri sodih. Netesnjenje plinskih pip se kontrolira z milnico, sicer pa to prepuščamo mojstru.

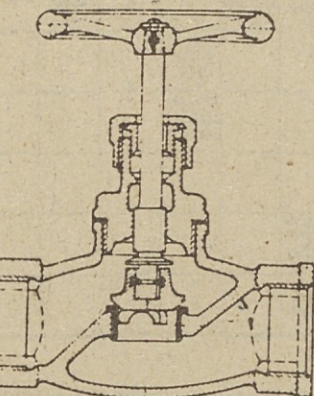
LOPUTA

PIPA

ZASUN

VENTIL

Zanimivosti

Sposobnosti so odvisne tudi od drugih

Ljudje smo prepričani, da so sposobnosti nekaj, kar človek nosi v sebi in kar se nujno pokaže, neodvisno od okoliščin. Pa vendar ni tako. Mnogi med nami se obnašajo kot nesposobni zato, ker jih ljudje, s katerimi živijo, gledajo kot takšne.

Zlasti stari ljudje so pogosto žrtve nezaupanja. Znanstvenika Langer in Benvento s harwardske univerze sta delala eksperimente, v katerih so poskusne osebe delale zelo različne naloge. Vedno sta dobila enak odgovor.

Osebe, ki so bile slučajno (z žrebom) izbrane za zahtevnejše naloge, so bile tudi dejansko uspešnejše, tistim osebam pa, ki so jim bile dodeljene manj zahtevne naloge pa se je uspešnost zmanjševala. Čeprav je bil v eksperimentu »šef« samo naslov, se je v poprečju človek na tem položaju bolje izkazal kot oni, ki je pristal na mestu »pomožni delavec«.

Znanstvenika sklepata, da se podobno dogaja tudi v življenju. Pri starih ljudeh je opaziti vpliv nalepke »star«. Že sama etiketa »star« zadostuje, da opustijo aktivnosti, ki več ne ustrezajo predstavam o starem človeku, čeprav bi sicer še lahko opravljali isto delo kot prej. Umaknejo se in začnejo brez potrebe podcenjevati svoje sposobnosti. Zelo pomembne so etikete, ki jih starši in učitelji dajejo otrokom, ker je otrok v tem pogledu zelo odvisen od staršev. Če mora pogosto poslušati, da »ni za šolo«, ne za »šport«, še manj »za družbo«, bo verjetno prevzel tako vrednotenje in bo dejansko uspešen na vseh teh področjih.

Mnogi ljudje, ki so v življenju uspeli, priznavajo, da so prišli do uspeha, ker je neko imel vero vanje in v njihove sposobnosti. Takšno oporo prav gotovo lahko starši nudijo otrokom, ali zakonci drug drugemu, tako si pomagajo prijatelji. Poskusimo!

Helena

Še nekaj o C vitaminu

Pravzaprav o njem že vse veste. Naj vas pa spomnimo le to, da mu kisik, vročina in svetloba škodijo. Pomarančni, ali limonin sok, ki smo ga iztisnili, ali pustili stati, izgubi že v nekaj minutah polovico C vitamina. Sok je zato treba zapreti, da zrak ne more do njega. Zelenjava, ki jo vsaj nekaj dni hranimo na sobni temperaturi, izgubi celotno količino C vitamina. Zato jo hranimo na temnem (ovita v časopisni papir — če ni dovolj prostora v predalu za zelenjavo v hladilniku) in, če se le da v hladnem prostoru.

Pri nas pa prav obratno...

Svetovno znani infektolog dr. Galvin M. Kunin trdi, da poprečno zdrav človek le na vsakih deset let enkrat, ali dvakrat zboli tako, da potrebuje za ozdravitev antibiotik.

Večina naših zdravnikov pa je prepričana, da le dvakrat v desetih letih lahko spusti pacienta iz ambulante brez recepta za antibiotike.

Samo nasmeh je bolj grenak...

Ob fotografiji najbolj prometne ulice v Pekingu je odveč pomilovalen nasmeh. Kitajska, ta ogromna država, ki se vključuje v igro mednarodnih odnosov, nam je v veliki meri še nepoznana, čeprav je že trdno zasidrana med nami, kot ena novih velesil novega časa. Nanjo je opozoril že med obema svetovnimi vojnami H. G. Wells s kratko ugotovitvijo: »Na vsakega belca, ki kaj ve, pride sto Kitajcev, ki vedo prav toliko pa še kitajsko znajo...!«

Helena

Hvala za čudovit večer! Ne zamudite jutri službe, Koren!

AD buhteljni...

Tiskarski škrat ne zna mirovati. Tokrat je buhteljnomo vzel 50 dkg moke in 3 dkg kvasa. Pa tudi v tekstu naribani kvas je bil mišljen vzhajani...

Oprostite! Upamo, da bo v bodoče moka spet v naših receptih! Uredništvo

Iskra Mali oglasi Iskra Iskra

SBT ojačevalec za kitaro 150 W ugodno prodam. Informacije tel. 214-212, int.: 275.

Peč na olje, malo rabljeno, prodam. Naslov v uredništvu.

Prodajam 40 m² plošč iz črne gume za oblaganje podov, prodam tudi večji nerabljen jeklen radiator »SILE«. Tel.: 061/737-769.

Dobro ohranjen šotor »Hipik« za dve osebi prodam. Cena: 7.000 din. Henrik Šmitek, tel.: (064) 28-861, int.: 2177.

Oglas v glasilu »Iskra« ima nedvomno dober učinek: doslej mi je zagotovil večino zelenih knjig. Manjkata mi samo še 5. del zbirke ZGODOVINA V SLIKAH (DZS) in 2. del zbirke ODKRITJA IN RAZISKOVANJA (MK). Kdor ima omenjeni knjigi v dobrem stanju in ju je pripravljen prodati, naj to sporoči na tel. št.: (064) 28-861, int.: 2640 (Kazimir Mohar). Če sami knjig nimate na voljo, vprašajte o tem svoje znance!

»Sindikati, službe za družbeni standard! Opravljam servisna in vzdrževalna dela ter prevoze počitniških prikolic, postavitve za letovanje, priprava za zimovanje za družbeni in zasebni sektor. Bojan Ban, Glinškova pl. 10, Ljubljana, telefon 347-980, ali 213-213, int.: 21-72.

Zamenjam 3 sobno stanovanje s soglasjem (85 m²) v Kranju — Planina za enako v Ljubljani — najrajši v Šiški. Ponudbe po tel. 064/28-737 po 17.

Vprašajte — odgovarjamo ^(14.6)

Sem štipendist Iskre Delte. Časopis dobivam in prebiram. Mislim, da je rubrika Vprašajte — odgovarjamo zelo posrečena. Takoj bi rad posredoval eno, upam, da mi boste nanj odgovorili:

TOZD Pržan izdeluje TV sprejemnik Trim, ki ga Delta vgrajuje v računalnik HR-84. Verjetno ne gre za klasični sprejemnik s kanalnikom in brez video vhoda. Zanima me, kakšne resnično so spremembe, kje se lahko kupi tak sprejemnik, oz. predelan TV Trim in koliko je razlike v ceni.

Mislim, da bi se za ta nakup odločilo precej lastnikov hišnih računalnikov, zato prosim za odgovor.

Božo iz Kranja

Odgovorili vam bomo v naslednji številki, poprosili bomo za odgovor pristojne delavce v TOZD TV Pržan.

Naš izvoz v tujino ni uspešen! Tovaršica Zdenka, takoj mi rezervirajte vozovnico za New York, da se na lastne oči prepričam o njihovi nesposobnosti!

Iskra Iskra Križanka Iskra Iskra Iskra Iskra

Šale

	MOŠNJA	PRANOSLAVNA PODOBA	ANGLÉSKI FIZIK NOBELOVEK 1922	NEKDANJA PORTUGALSKA POSEST V INDIJI	OLIVER TWIST	RUSKO ŽENSKO IME	ČRTA KI SPAJA NOTNO ČRTOVJE	PRIPRAVA KI KAZE GIRANJE LUNE OKOLJE	RIMSKI BOG LJUBEZNI	SONETNI VENEC
	1									1.
	POET TVOJ NOV SLOVENČEK....									
									15.
	NEKAVADNA JEZHORSKA SVAR. RASTLINA	GLASBENO ZNAMENJE			STARI OČE (PRIMORSKO)					POET TVOJ NOV SLOVENČEK....
	ČESKOJMA EL. BUSILNIK ZA LAŠE			KUNI PODOBNA ZVER	ZNAK ZA PREPLAH DRŽAVNA DLGAJKA					POLJSKI PISEL AFORIZMOV
						POVRŠINSKA MERA			ANGLÉSKO SVETLO PIVO OSEBNI ZAJEK	1
ISKRA	DRAG KAMEN ZELENE BARVE	ENOTA ZA ZRUŽENJE ALKOHOL V VINU	FIGURA ŠTIVORNE	SIMBOLIZEM NAGROBNI SPOHNIK	IRIDIJ		GRŠKI FILOZOF GOSTILNA TOČILNKA			
KNZALO SMERI PRI AVTOMOBILU				ITALIJSKI SEODRABU FRANK. SLIKAR						
EVYŠI BOKSAR PARLOV							DALMATINSKO ŽENSKO IME	IGRALNA KARTA DVOBRANNA KI JO VOZI KOLI		OBLIKA LITERARNEGA DELA
POLITIK BEBLER				FRANČ. PISATELJ FARIANOV POSODA ZA CVETJE		MOČNO ZABAVISCE			STEBLO VINSKE TRTE	
REKA		EVENTUALNO PAS PRI KIMONOJ		STAREJŠI JAPONSKI TELOVAJEC		ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN				NASILNA TATVINA LETENJE
GLAVNI TIG V SOKROČSKIM MESTIM				OKRALJANA ZA TOVARIŠ		PROMGANJA EJO ZARNIK				
SANKCIONIRANA ZELIKA PRAJ KORLEN				AMERIKANSKI KNJIZEVNIK (CONRAD)				SMOLA ZA PRIPRAVO LAKOV FIRNEŽA		
DELO SABINARJA				POHLICA PRAZNA BESEDA				GRŠKA BOGINJA MODROSTI		

STABILIZACIJSKO:

Žena: »Žarnica je pregorela.«
Mož: »Pusti jo, za čez dan bo še dobra!«

Nepotrpežljivi potnik v avtobusu sprevodniku:

»Ali bom dočakal, da bo ta avtobus pripeljal v Bohinj?«
»Boš, boš, saj si še mlad!«

»Jožica, si zamenjala ribicam vodo?«

»Nisem, saj še včerajšnje niso popile.«

»Koliko bratov imaš?«
»Tri. Dva še šivita, eden je pa poročen!«

Gost: »Imate kakšen zobotrebec?«

»Imamo, toda prav zdaj ga uporablja vaš sosed!«

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehanično, avtomatiko in elemente — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo! — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23/1, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica-Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.